

**TURU-
UURINGUTE
AS**

Sõidukijuhi väsimus ja tähelepanematus liikluses

Maanteeamet
10/2020

Uuringu teemad

SÕIDUKIJUHTIDE TAUST (küsimused T1-T6)

KÕRVALISED TEGEVUSED SÕIDUKI JUHTIMISE AJAL

- Liiklusreeglite rikkumise ohtlikkus sõiduki juhtimise ajal (küsimus 12)
- Kõrvaliste tegevuste ohtlikkus sõiduki juhtimise ajal (küsimus 13)
- Suhtumine mobiiltelefoni kasutamisesse sõiduki juhtimise ajal (küsimus 14)
- Kõrvaliste tegevuste tõttu liiklusohutlikesse olukordadesse sattumine sõiduki juhtimise ajal (küsimus 1)

MOBIILTELEFONI KASUTAMINE SÕIDUKI JUHTIMISE AJAL

- Mobiiltelefoni kasutamine (küsimused 2-4)
- Hoiakud mobiiltelefoni kasutamise osas sõiduki juhtimise ajal (küsimus 5)
- Liiklusohutlikesse olukordadesse sattumine sõidukit juhtides mobiiltelefoni kasutamise tõttu (küsimused 6, 7)
- Liiklusohutlikesse olukordadesse sattumine kaassõitjana sõidukijuhi mobiiltelefoni kasutamise tõttu (küsimus 15)

SÕIDUKI JUHTIMINE VÄSIMUSSEISUNDIS

- Sõiduki juhtimine väsimusseisundis (küsimus 8, 9)
  - Väsimusseisundis liiklusohutlikkusse olukorda sattumine (küsimus 10, 11)

TÄHELEPANUU HAJUTAMISE ENNETAMISELE SUUNATUD LIIKLUSOHUTUSKAMPAANIA

- Kampania spontaanne märkamine (küsimused 16, 17)
- Kampania aidatud märkamine (küsimused 18-21)

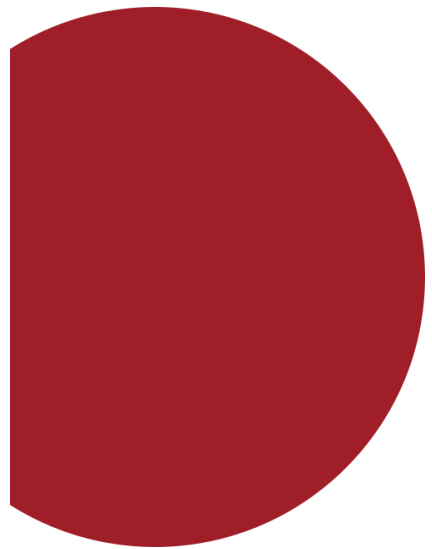
Uuringu metoodika ja vastutajad

METOODIKA

- Üldkogum: üle 15-aastane Eesti elanikkond, 1 102 616 elanikku (2019. aasta ESA andemetel)
- Meetod: veebipaneel
- Valimi koostamine: kasutati üldkogumi proportsionaalset mudelit, hiljem tulemused kaaluti üldkogumile vastavaks soo, vanuse, rahvuse, piirkonnaja asulatüübi järgi.
- Planeeritud ja tegelik valim: 1000 ja 1053
- Valimiviga: 1000 vastaja puhul $\pm 3,1\%$, väiksemate gruppide vaatlemisel võib viga olla suurem
- Läbiviimise aeg: 15-19. oktoober 2020
- Küsitluse pikkus: ca 12 minutit

VASTUTAJAD

• Tellijapoolne kontaktisik	Raul Rom
• Uuringu projektijuht ja aruande koostamine	Liis Grünberg
• Valim, ankeedi programmeerimine	Reijo Pohl
• Andmetöötlus	Marina Karpištšenko

Sõidukijuhtide taust

Sõidukijuhtide taust

(Slaid 6)

SÕIDUKIJUHID

- Mootorsõiduki juhiluba on 67%-l üle 14-aastastel Eesti elanikel, neist 4% ei ole aga viimase 12 kuu jooksul ühtegi mootorsõidukit juhtinud. Antud uuringus vaadeldakse aga sõidukijuhtidena (joonistel kasutusel lühend SJ) neid mootorsõiduki juhilubade omanikke, kes on viimase 12 kuu jooksul realselt ka mõnda mootorsõidukit juhtinud, s.o 63% üle 14-aastastest Eesti elanikest ehk 95%-se tõenäosusega 689 800 ± 33 000 inimest.
- Viimaste seas on keskmisest enam mehi, 25-49-aastaseid, Põhja-Eesti ja maapiirkondade elanikke, vähem seevastu naisi, 15-24- kui ka üle 64-aastaseid ning Tallinna elanikke.
- Valdav osa sõidukijuhtidest omavad B-kategooria juhiluba (99%). Kümnest juhiloa omanikust neljal on ka mõne muu kategooria juhiluba.
- Pooled sõidukijuhtidest läbivad aasta jooksul kuni 10 000 kilomeetrit, s.h kõige suuremal osal ehk 29%-l jääb kilometraaž alla 5 000 kilomeetrit (sagedamini naistel ja üle 64-aastastel).
- Sõidukijuhi staaži on enamikel juhtidel üle 10 aasta, neljandikul sõidukijuhtidel alla selle.

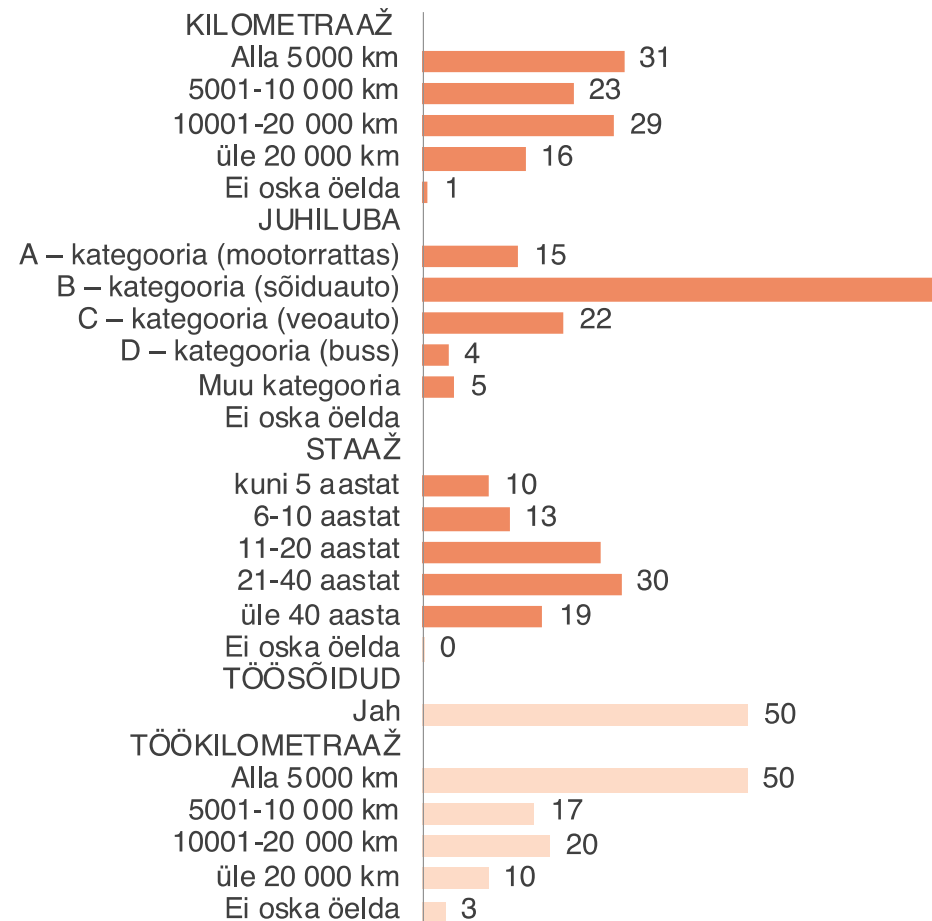
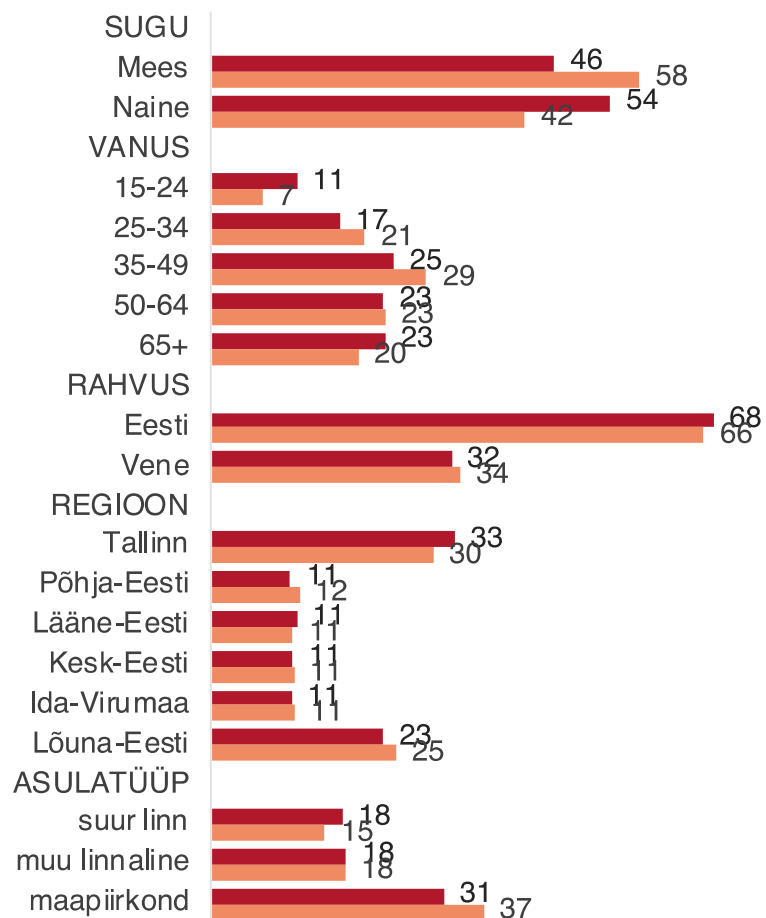
SÕIDUKIJUHTIMINE ON SEOTUD TÖÖGA

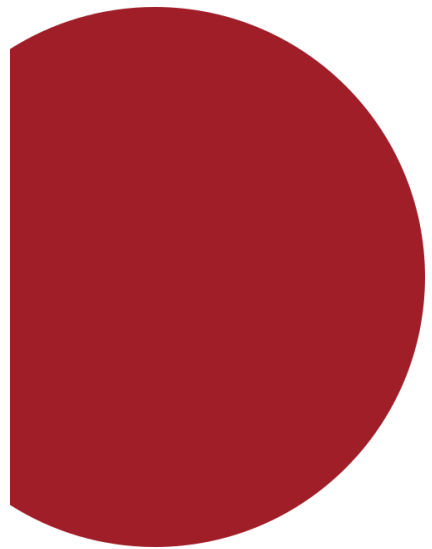
- Töö või tööülesannete täitmisel on on viimase 12 kuu jooksul sõidukit juhtunud 50% sõidukijuhtidest, s.o ca 361 300 ± 27 600 sõidukijuhti.
- Töösõite teevad sagedamini mehed (58%) ning C- ja D-kategooria (vastavalt 66% ja 73%) juhilubade omanikud ning üle 20 000 aastase kilometraažiga (80%) ja üle 20-aastase staažiga sõidukijuhid (62%).
- Töö või tööülesannete täitmisel on valdav osa sõidukijuhtidest läbinud aasta jooksul kuni 5 000 kilomeetrit (pooled).

Sõidukijuhtide taust

Sõidukijuhid

■ 2020 KÕIK, n=1006 ■ 2020 SJ, n=660

Kõrvalised tegevused sõiduki juhtimise ajal

Kõrvalised tegevused sõiduki juhtimise ajal

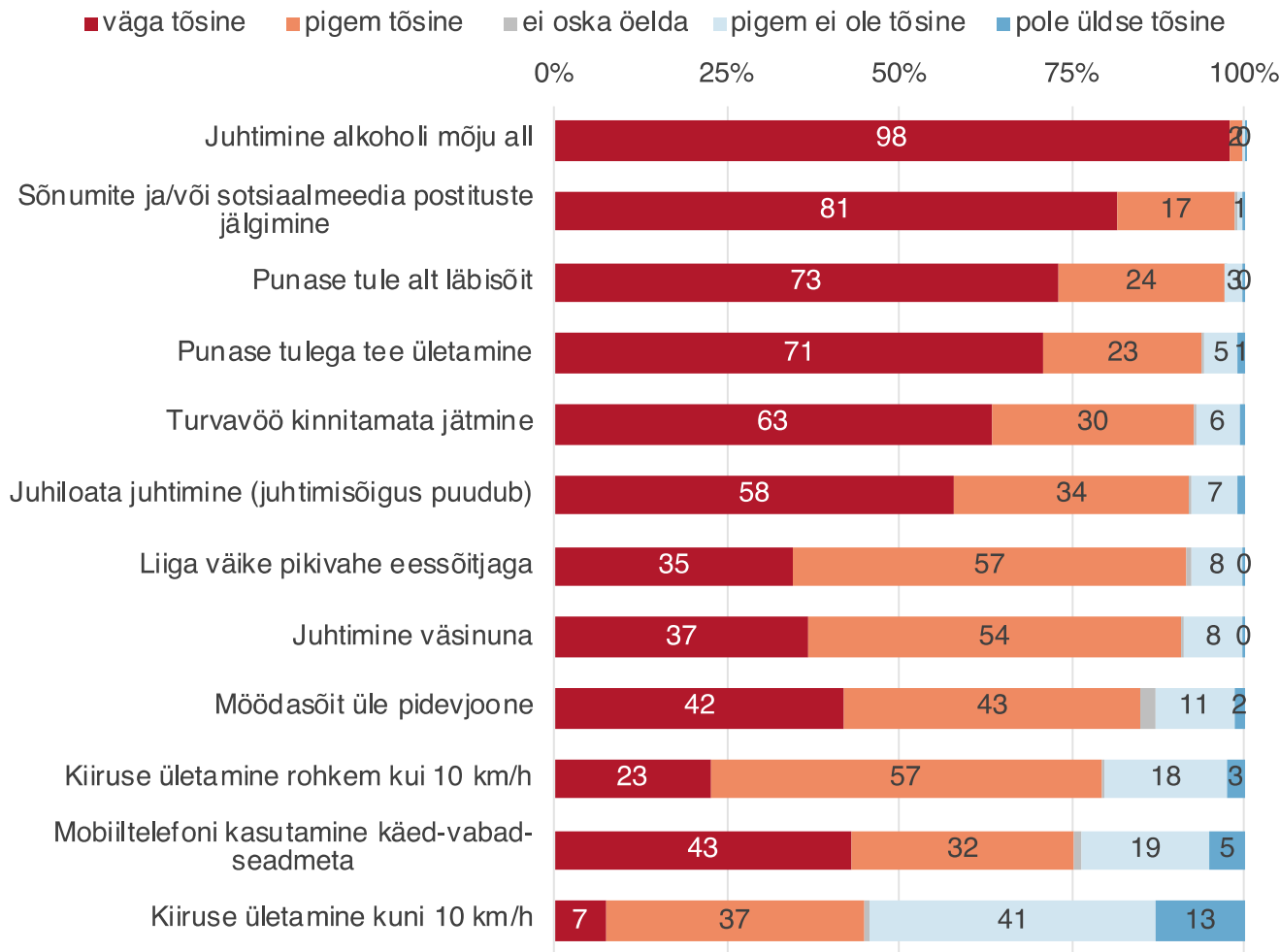
Liiklusreeglite rikkumise ohtlikkus sõiduki juhtimise ajal (Slaidid 9 ja 10)

- Liiklusreeglite rikkumise ohtlikkust sõiduki juhtimise ajal hinnati erinevate väidete tõsidust hinnates.
- Üldiselt peetakse kõiki loetletud liiklusreeglite rikkumisi väga ja pigem tõsisteks, seda kokku 85% või enamate poolt. Kolm s.h lausa 98-99% nõustub, et väga tõsised rikkumised on:
  - sõiduki juhtimine alkoholi mõju all;
  - sõnumite/sotsiaalmeedia postituste jälgimine;
  - punase tule alt läbisõit.
- Veidi vähesemad peavad ohtlikuks aga kiiruse ületamist enam kui 10 km/h (79%) ja mobiiltelefoni kasutamist käed-vabad-seadmeta (75%).
- Kiiruse ületamine kuni 10 km/h on ainus liiklusreegel, mille puhul selle rikkumist tõsiseks ohuks pidajaid on vähem kui kui selle ohuks mitte-pidajaid (vastavalt 45% vs 54%).
- Võrreldes eelmiste aastatega ei ole suhtumises olulisi muutusi toimunud.
- Sõidukijuhid peavad keskmisest harvemini tõsiseks ohuks mobiiltelefoni kasutamist käed-vabad-seadmeta (-5%) ja kiiruse ületamist nii kuni 10 km/h kui ka üle 10 km/h (vastavalt -7% ja -4%).
- Taustaandmete vaatlemisel eristub, et eestlased peavad keskmisest ohtlikumaks kiiruse ületamist kuni 10 km/h (52% vs 43%) ja väsimusseisundis juhtimist (97% vs 89%), muulased seevastu punase tulega tee ületamist (99% vs 93%) ja mobiiltelefoni kasutamist käed-vabad seadmeta (92% vs 69%).
- Üleüldse peavad kõiki rikkumisi ohtlikumaks naised ja üle 65-aastased. Muus osas olulisi erisusi aga ei ilmnenud.

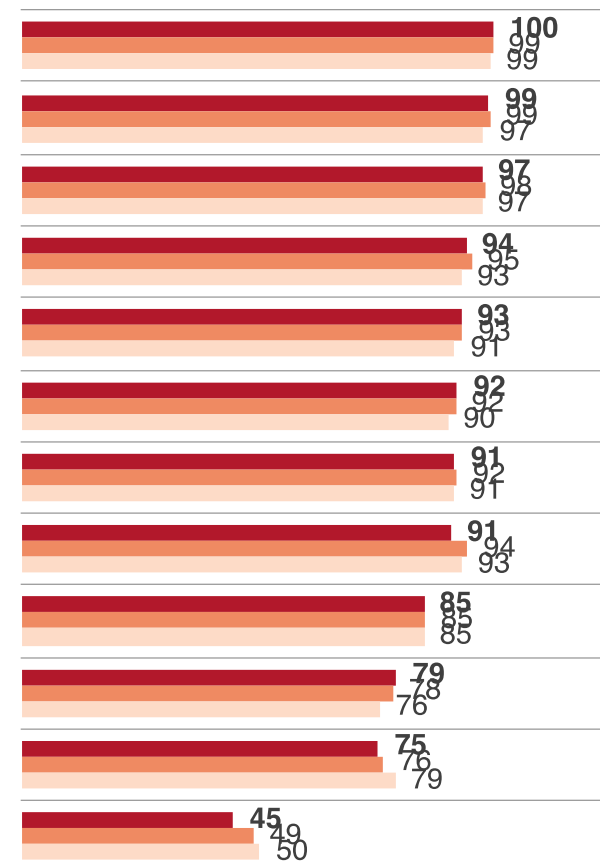

Kõrvalised tegevused sõiduki juhtimise ajal

Liiklusreeglite rikkumise ohtlikkus sõiduki juhtimise ajal, %

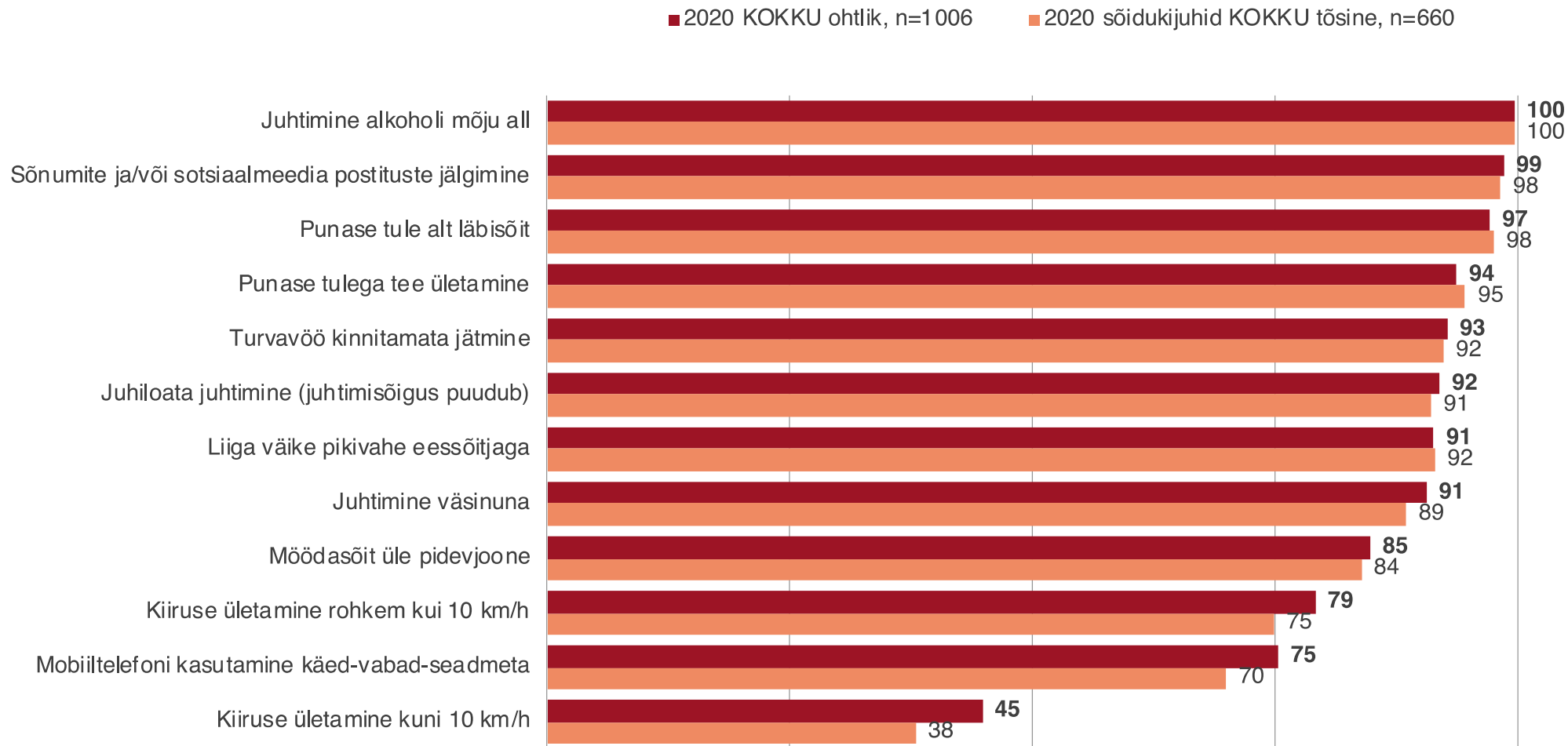

■ 2020 KOKKU ohtlik, n=1006
■ 2019 KOKKU tõsine, n=1058
■ 2018 KOKKU tõsine, n=1005

Kõrvalised tegevused sõiduki juhtimise ajal

Liiklusreeglite rikkumise ohtlikkus sõiduki juhtimise ajal, %

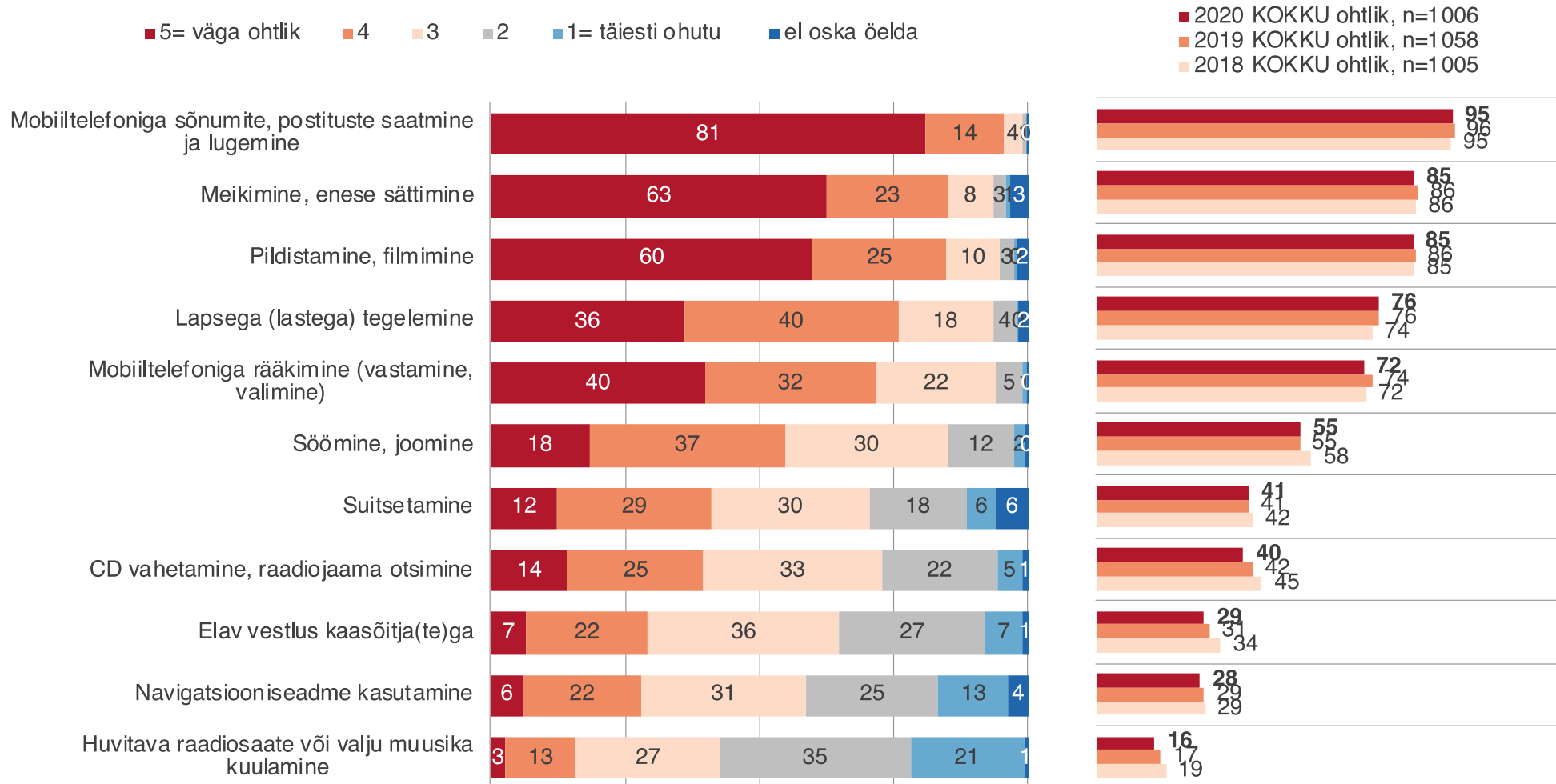
Kõrvalised tegevused sõiduki juhtimise ajal

Kõrvaliste tegevuste ohtlikkus sõiduki juhtimise ajal (Slaidid 12 ja 13)

- Kõrvaliste tegevuste ohtlikkust sõiduki juhtimise ajal hinnati 5-sel skaalal, kus 1= täiesti ohutu ja 5= väga ohtlik.
- Kõige ohtlikumaks tegevuseks sõidukiroolis peetakse **telefoniga sõnumite, postituste saatmist ja lugemist** (hinnangu “4” või “5” andis kokku 95%), seejärel meikimist, enese sättimist (85%); pildistamist, filmimist (85%); lastega tegelemist (76%) ja telefoniga rääkimist (72%).
- Söömist, joomist peab ohtlikuks 55%, suitsetamist ning CD vahetamist 41%, raadiojaama otsimist 40%.
- Sõidukiroolis peetakse pigem ohutuks seevastu vestlust kaassõitjatega, navigatsiooniseadmete kasutamist kui ka raadiosaate või muusika kuulamist.
- Aastatega on enamikke kõrvalisi tegevuste ohtlikuks pidamine jäänud üsna samale tasemele.
- Sõidukijuhid ise hindavad enamikke kõrvaliste tegevustega tegelemist sõiduki juhtimise ajal keskmisest vähem ohtlikeks, eelkõige mobiiltelefoniga rääkimist kui ka söömist, joomist ja CD vahetamist (kõiki -6%) ja suitsetamist (-5%).
- Üleüldse peavad kõiki kõrvalisi tegevusi sõiduki juhtimise ajal ohtlikumaks naised ja üle 50-aastased, ohutumaks aga alla 35-aastased. Muus osas olulisi erisusi aga ei ilmnenud.

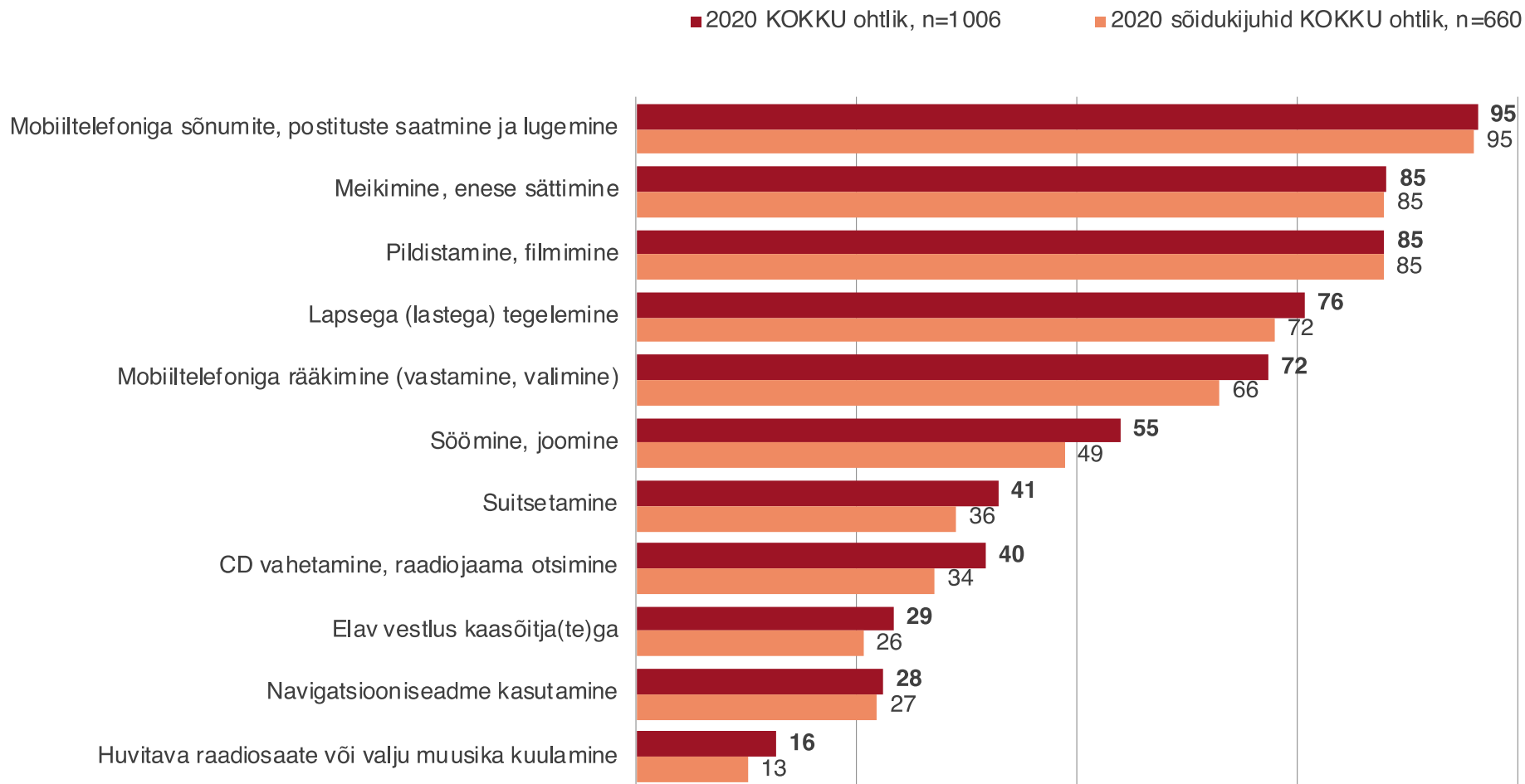
Kõrvalised tegevused sõiduki juhtimise ajal

Kõrvaliste tegevuste ohtlikkus sõiduki juhtimise ajal, %

Kõrvalised tegevused sõiduki juhtimise ajal

Kõrvaliste tegevuste ohtlikkus sõiduki juhtimise ajal, %

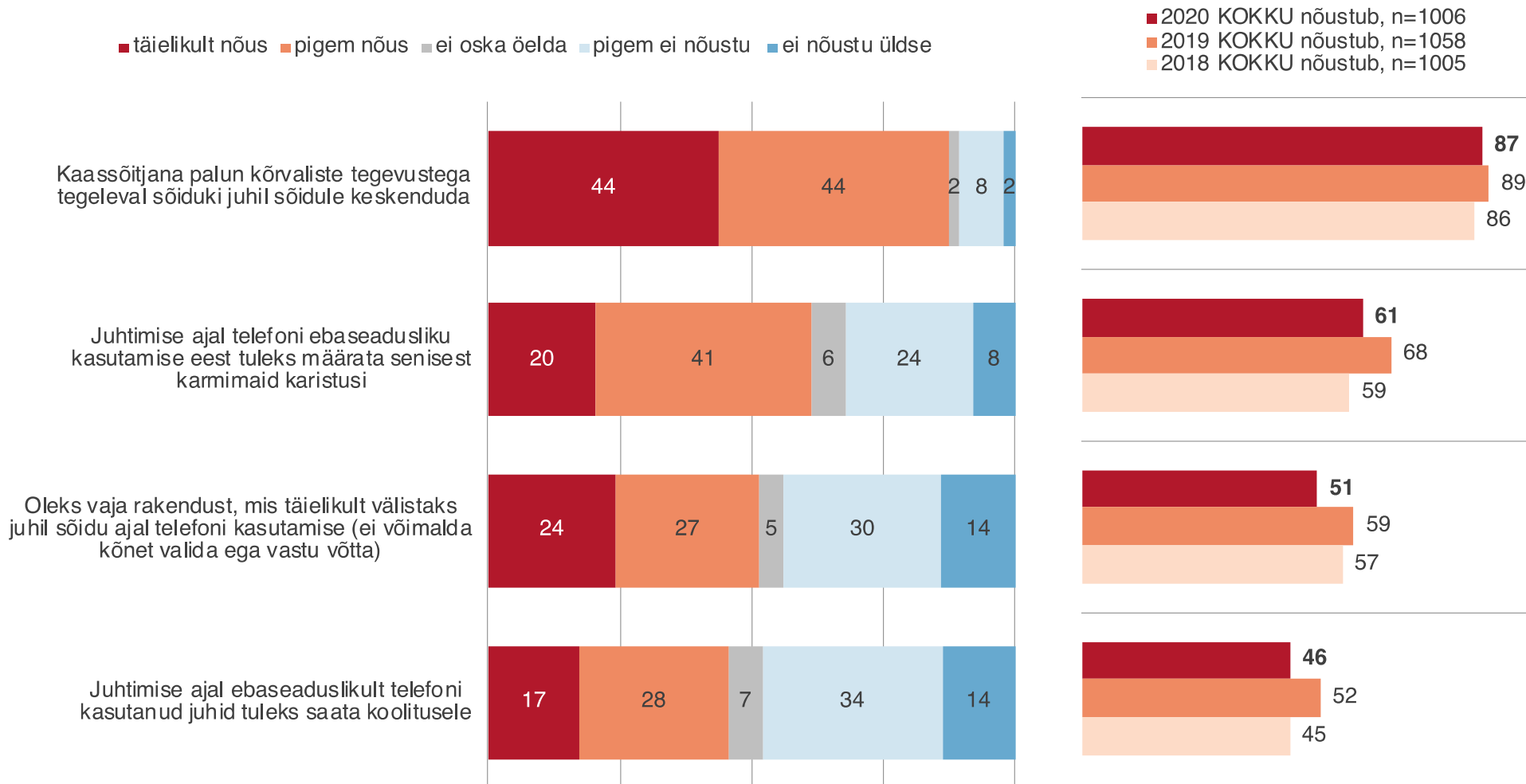
Kõrvalised tegevused sõiduki juhtimise ajal

Suhtumine mobiiltelefoni kasutamisse sõiduki juhtimise ajal (Slaidid 15 ja 16)

- Seadusandlust ja järelevalvet puudutavaid seisukohti mobiiltelefonide kasutamisse sõiduki juhtimise ajal hinnati samuti erinevate väidetega nõustumise kaudu.
- 87% nõustus täielikult või pigem, et **kaassõitjana palutakse kõrvaliste tegevustega tegeleva sõidukijuhil keskenduda sõiduki juhtimisele**. Aastatega on vastavalt arvanute osakaal püsinud üsna samal tasemel.
- 61% nõustub, et **juhtimise ajal telefoni ebaseadusliku kasutamise eest tuleks määrata senisest karmimaid karistusi**. Vastava väitega nõustujate osakaal on aastaga vähenenud (-8%), olles pea samal tasemel 2018. aastaga.
- Pooled vastajad nõustuvad, et **oleks vaja rakendust, mis täielikult välistaks juhil sõidu ajal telefoni kasutamise**. Ka vastava väitega nõustujate osakaal on aastaga vähenenud (-7%), olles pea samal tasemel 2018. aastaga.
- Sellega, et **juhtimise ajal ebaseaduslikult telefoni kasutanud juhid tuleks saata koolitusele, nõustus 41%**, seega on sellega nõustujaid vähem kui mitte-nõustujaid (+12%). Eelmise aastaga võrreldes on väitega nõustunute osakaal veidi langenud (-3%).
- Sõidukijuhtide suhtumine väljatoodud seiskohtadesse on veidi järeleandlikum (erinevus 2-7%).
- Jällegi on seisukohtade osas nõudlikumad naised ja üle 65-aastased. Muus osas olulisi erisusi ei ole.

Kõrvalised tegevused sõiduki juhtimise ajal

Suhtumine mobiiltelefoni kasutamisesse sõiduki juhtimise ajal, %

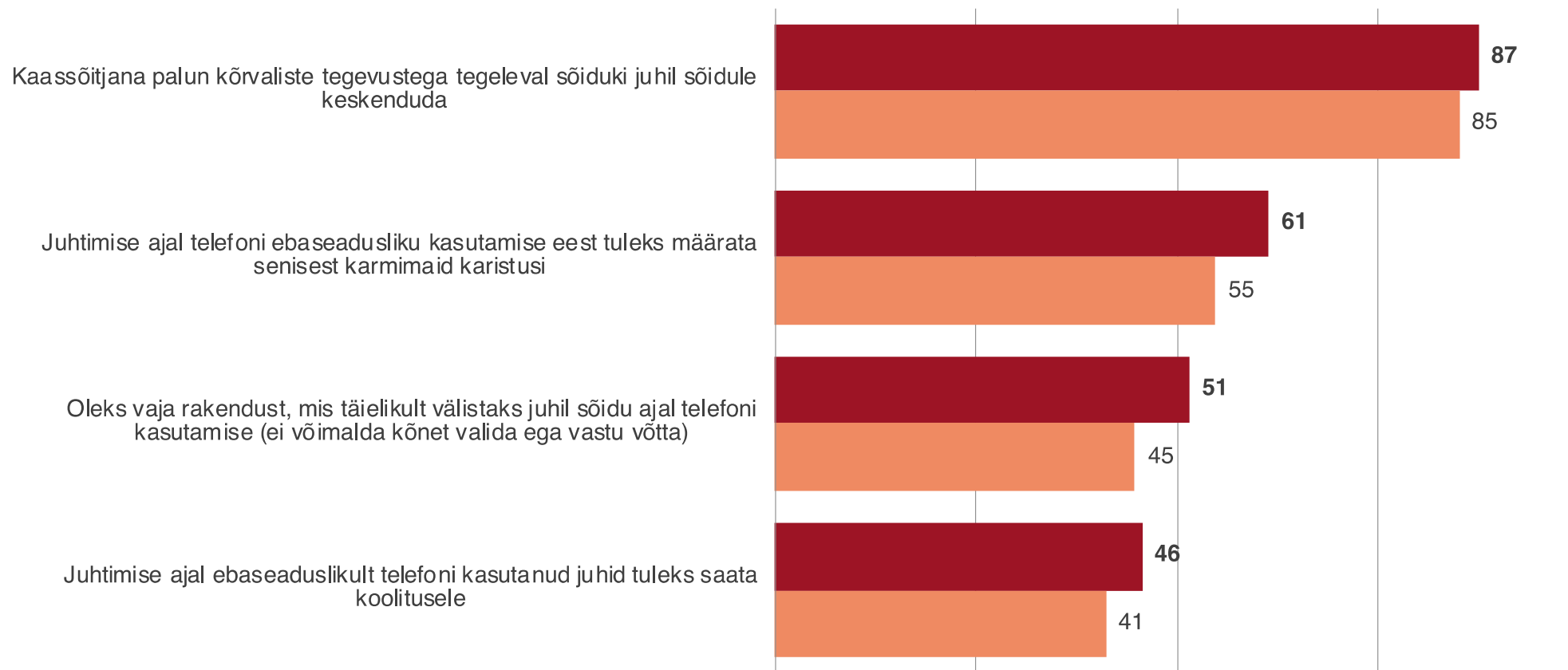

Kõrvalised tegevused sõiduki juhtimise ajal

Suhtumine mobiiltelefoni kasutamisesse sõiduki juhtimise ajal, %

■ 2020 KOKKU nõustub, n=1006

■ 2020 sõidukijuhid KOKKU nõustub, n=660

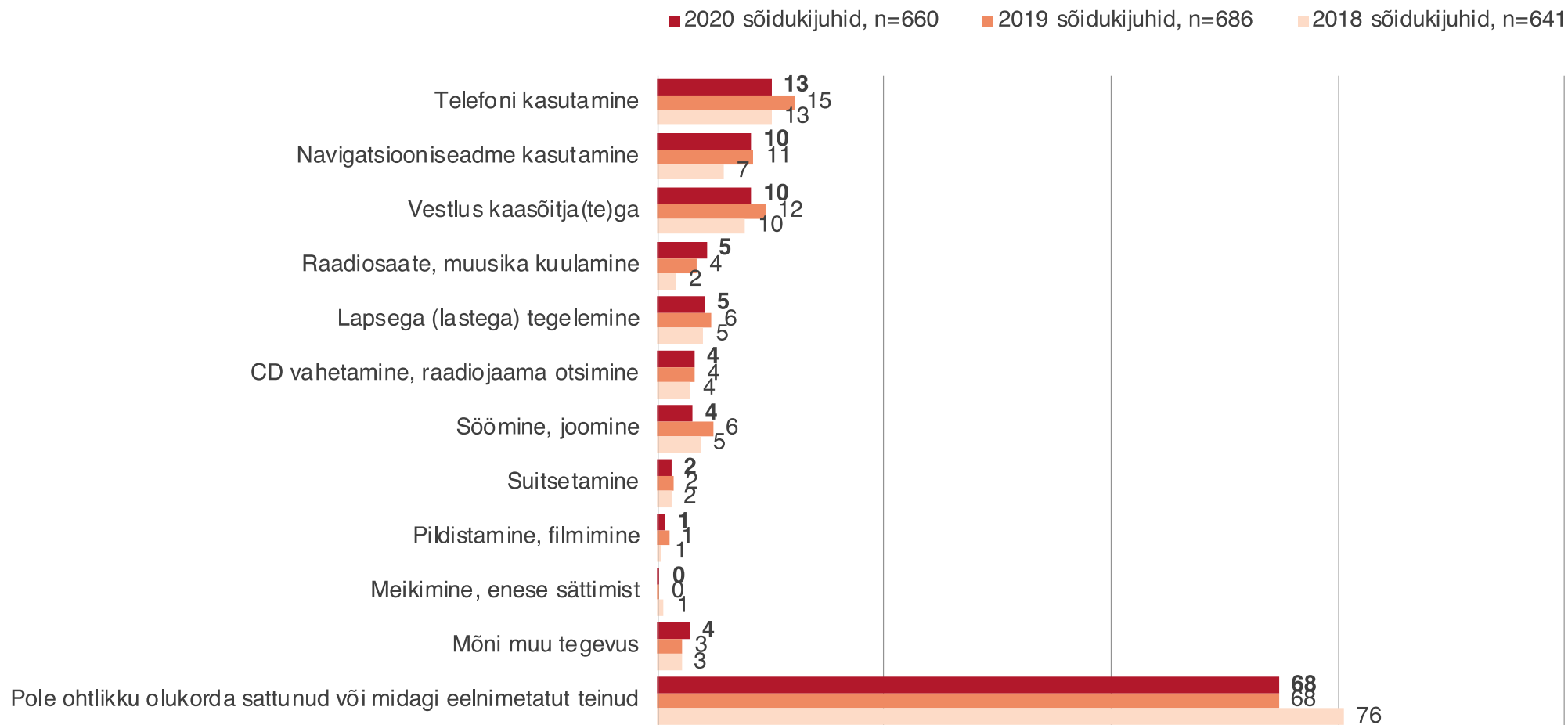
Kõrvalised tegevused sõiduki juhtimise ajal

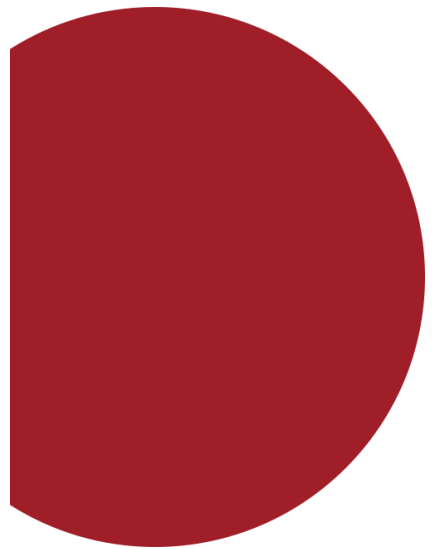
Kõrvaliste tegevuste tõttu liiklusohtlikkesse olukordadesse sattumine sõiduki juhtimise ajal (Slaidid 18, 28)

- Viimase 12 kuu jooksul on mõnda liiklusohtlikku olukorda sattunud 32% sõidukijuhtidest, s.o 228 100 ± 25 500 inimest, s.h on igaüks neist nimetanud keskmiselt 1,8 erinevat liiklusohtliku olukorra põhjustajat. Liiklusohtlikku olukorda on sagedamini sattunud kuni 34-aastased (42-55%) ja eestikeelsed (35%), üle 20 000 kilometraažiga (50%), töösõite tegevad (37%) sõidukijuhid.
- Kõige levinumaks liiklusohtlikku olukorda sattumise põhjuseks on **telefoni kasutamine** (13% sõidukijuhtidest); sagedamini 15-34-aastaste puhul (Slaid 29). Eelnevatel aastatel oli vastav näitaja samal tasemel.
- Seejärel on liiklusohtliku olukorra põhjustajaks **vestlus kaassõitjatega** ja **navigatsiooniseadme kasutamine** (üle kümnendiku sõidukijuhtidest). Muid põhjuseid nimetati oluliselt vähemate sõidukijuhtide poolt. Ka taustaandmete lõikes ei esinenud olulisi erinevusi.

Kõrvalised tegevused sõiduki juhtimise ajal

Kõrvaliste tegevuste tõttu liiklusohtlikkesse olukordadesse sattumine sõiduki juhtimise ajal, %

Mobiiltelefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal

Mobiiltelefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal

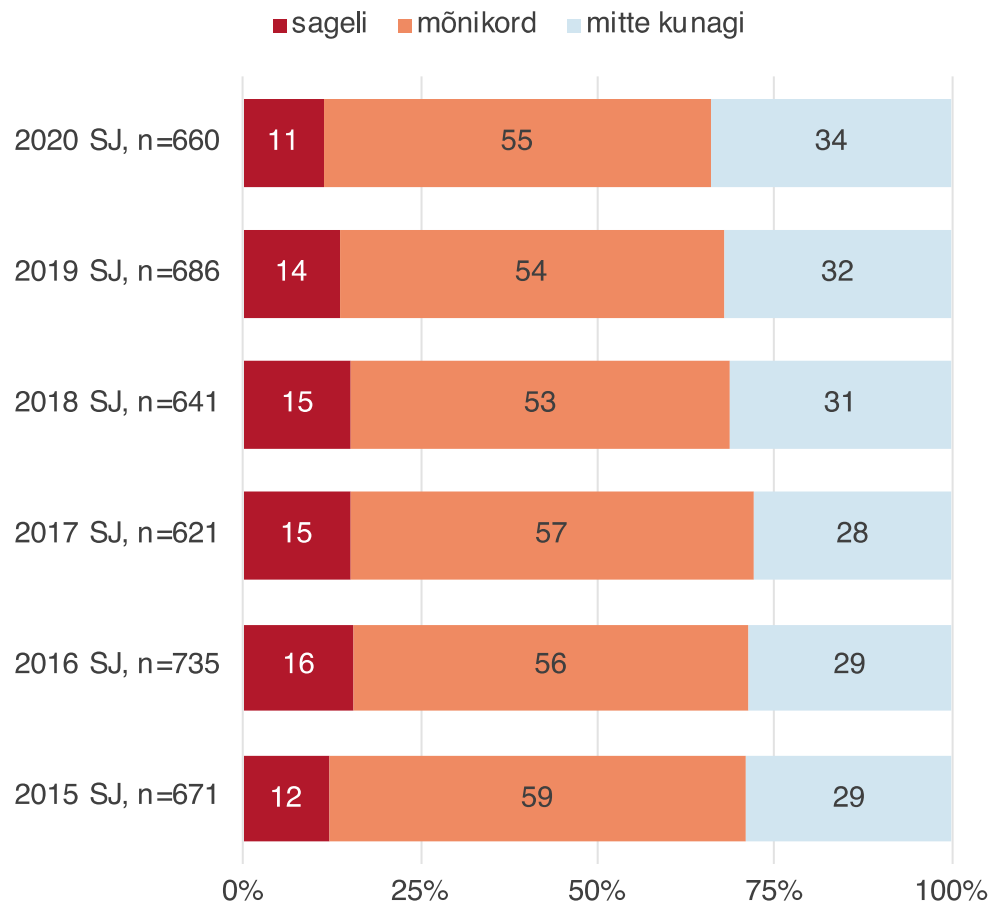
Mobiiltelefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal (Slaidid 21, 22 ja 28)

- Mobiiltelefoni on viimase 12 kuu jooksul kasutanud sõiduki juhtimise ajal 66% sõidukijuhtidest, s.o 477 500 ± 26 100 inimest, s.h 11% kasutavad mobiiltelefoni sageli (Slaid 21). Mobiiltelefoni kasutajate kui ka nende sagedaste kasutajate juurdekasv sõidukit juhtides on pidurdunud, mis võib olla eelduseks edasisele kasutamise vähenemisele (Slaid 28).
- Sõiduki juhtimise ajal mobiiltelefoni kasutajaid on keskmisest enam meeste, kuni 49-aastaste ja sõidukiga tööülesandeid täitvate juhtide seas (Slaid 28); samuti kõrgeimasse sissetulekugruppi kuuluvate (72%) ja kuni 10-aastase staažiga (76-77%) sõidukijuhtide seas.
- Telefoni rääkimiseks kasutavatest sõidukijuhtidest 74% kasutab **käed-vabad süsteemi**, s.h sagedasi kasutajaid on 56%. Aastatega on vastava süsteemi kasutajate osakaal tasapisi suurenenud (Slaid 21).
- **Käes hoiab telefoni** 66% sõiduki juhtimise ajal telefoniga rääkivatest juhtidest, s.h sageli teeb seda 12%. Aastaga on vastavalt toimijate osakaal veidi langenud (Slaid 21).
- Mobiiltelefoni kasutatakse sõidukiroolis valdavalt **kõnedele vastamiseks** (95%, Slaid 22), ohtralt ka:
  - pereliikmetele helistamiseks (69%) – sagedamini 25-49-aastased (78%);
  - töökõnede tegemiseks (50%) – sagedamini mehed (61%), 35-39-aastased (59%) ja muukeelsed (62%);
  - sõpradele, tuttavatele helistamiseks (48%) – sagedamini 25-34-aastased (63%) ja muukeelsed (57%).
- Muude tegevuste jaoks kasutatakse telefoni juba vähem kui viiendiku poolt, sagedamini küll 25-34-aastased.
- Aastatega pole erinevate mobiiltelefoniga teostatavate tegevuste osakaal sõidukiroolis oluliselt muutunud, pigem veidi vähenenud.

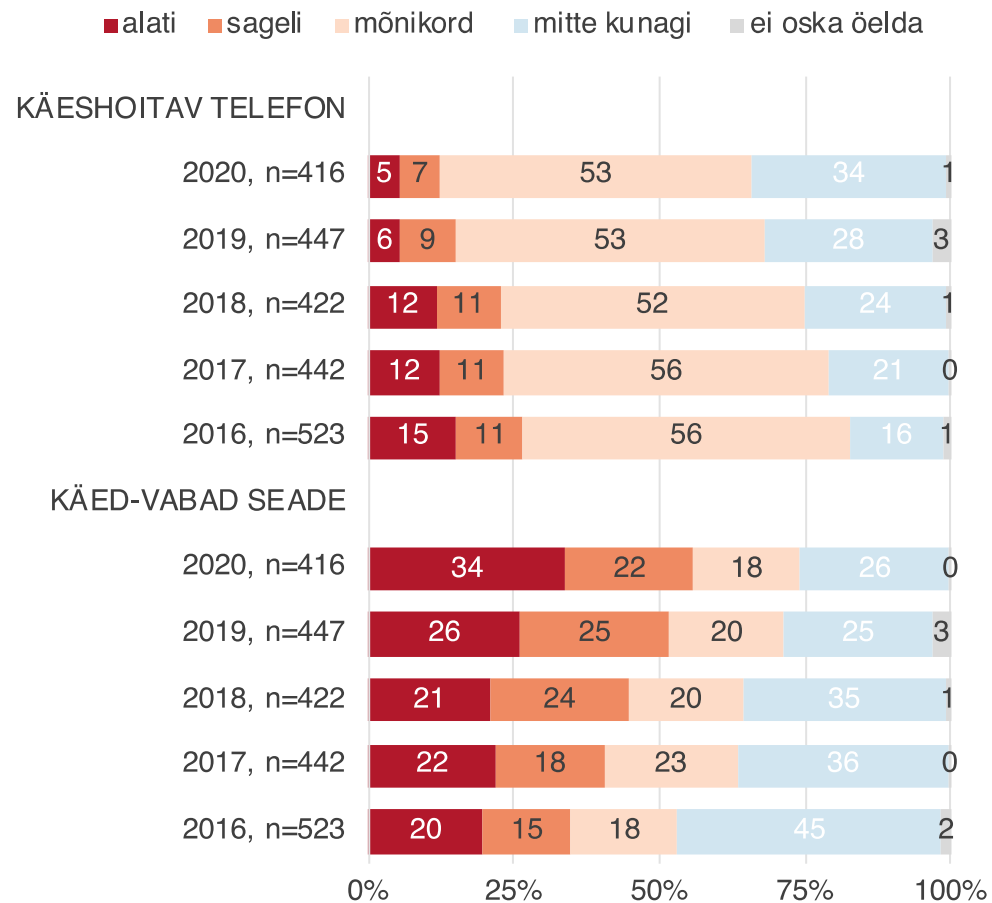
Mobiiltelefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal

Mobiiltelefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal, %

Telefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal,
n=sõidukijuhid

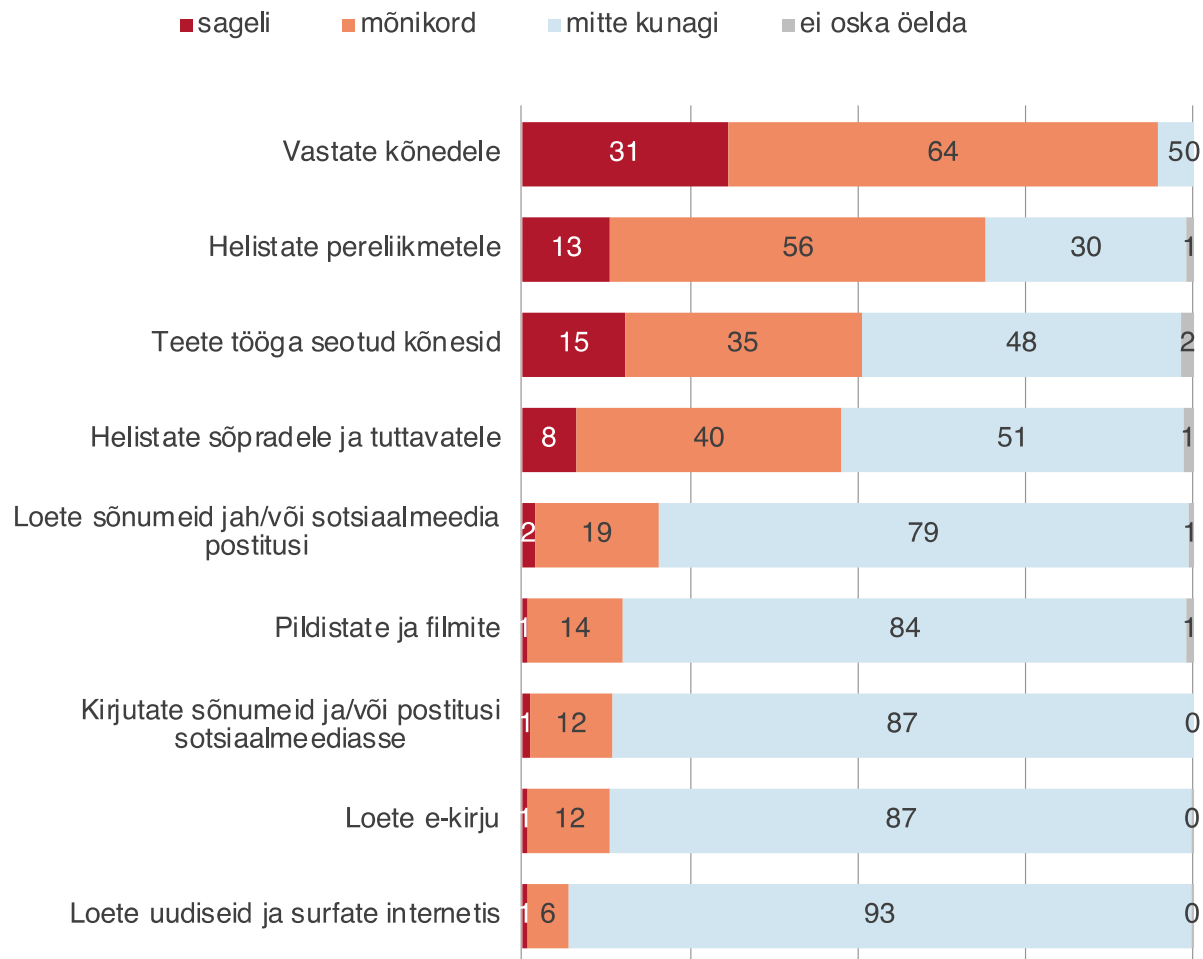
Telefoni kasutamise viis,
n=telefoni kasutavad sõidukijuhid

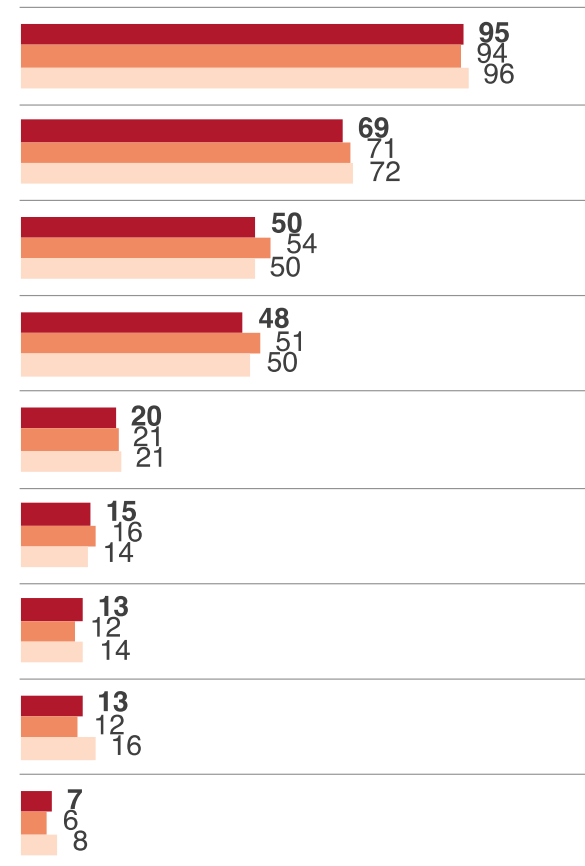
Mobiiltelefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal

Mobiiltelefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal, %

n=telefoni kasutavad sõidukijuhid

■ 2020 KOKKU kasutavad, n=431
 ■ 2019 KOKKU kasutavad, n=461
 ■ 2018 KOKKU kasutavad, n=435

Mobiiltelefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal

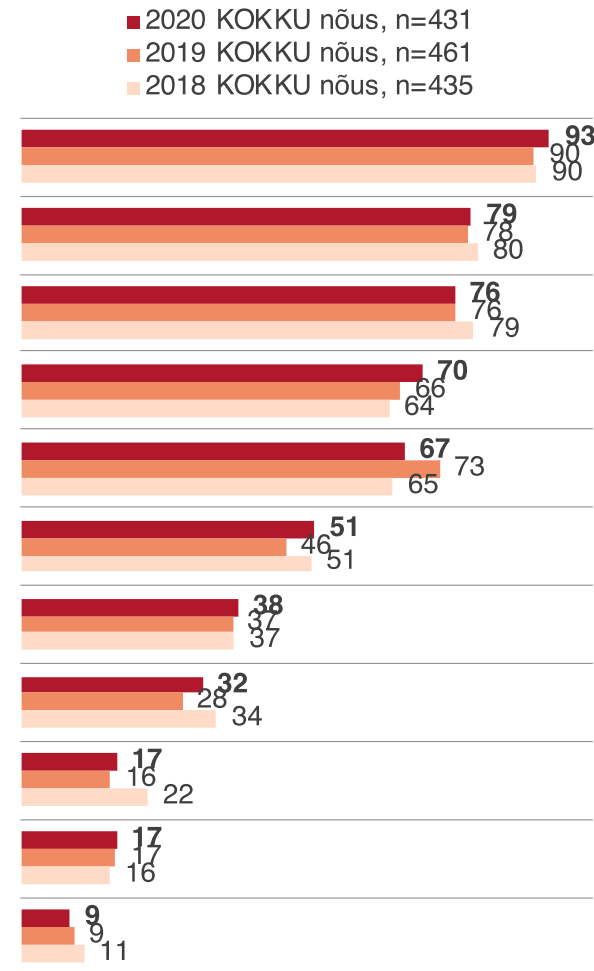
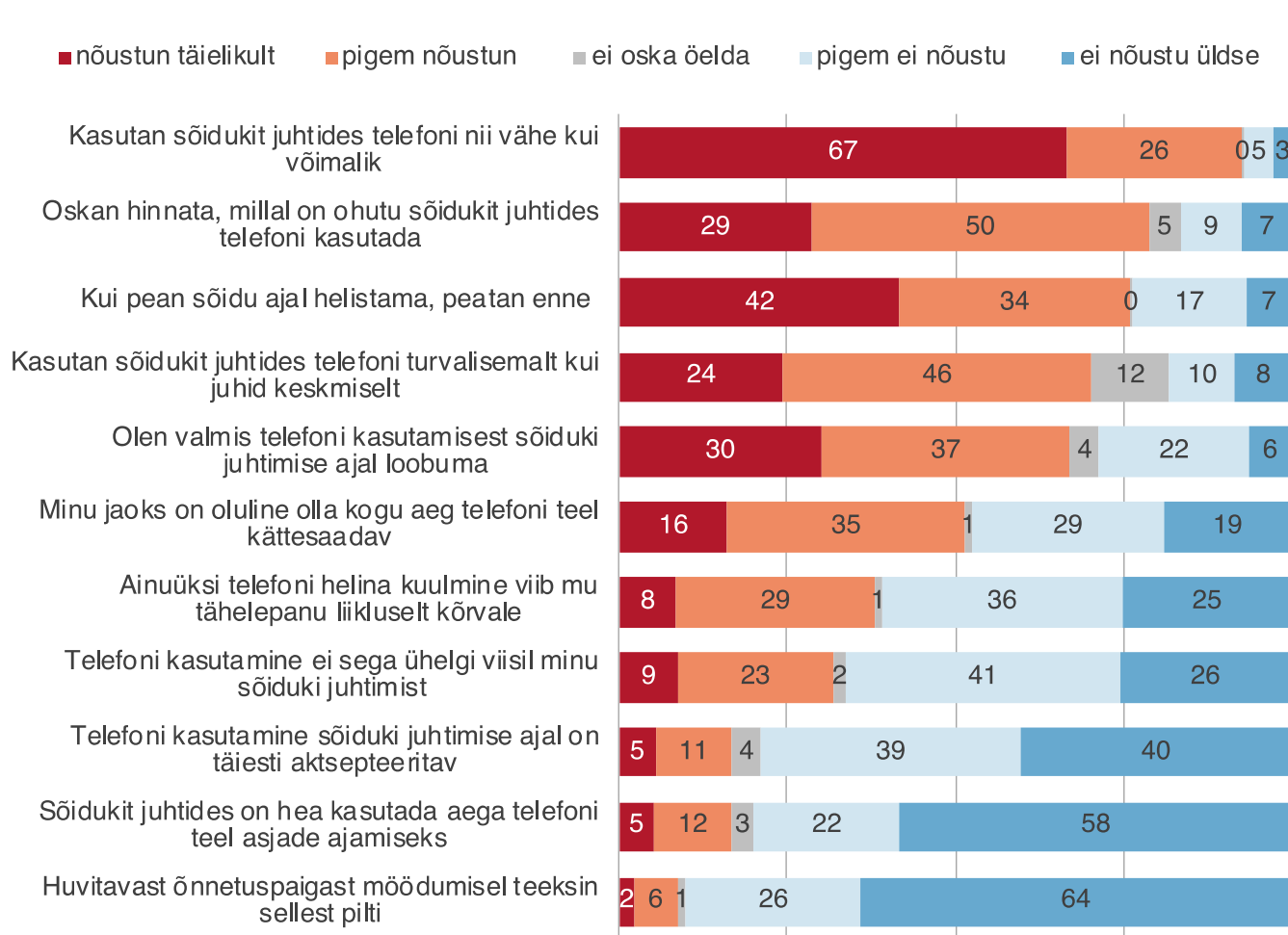
Hoiakud mobiiltelefoni kasutamise osas sõiduki juhtimise ajal (Slaid 24)

- Hinnates nõustumist erinevate sõidukiroolis mobiiltelefoni kasutamist puudutavate väidetega selgitati välja sõidukijuhtide üldine nägemus isiklikust mobiiltelefoni kasutamisest sõidu ajal.
- Suurem osa sõidukijuhtidest on veendumusel, et nad **kasutavad sõidukit juhtides telefoni nii vähe kui võimalik** (täiesti ja pigem nõus kokku 93%, sagedamini naised, üle 65-aastased ja eestikeelsed elanikud) ning, et nad **oskavad hinnata, millal on ohutu sõidukit juhtides telefoni kasutada** (79%). Väidetega nõustujate osakaalud on jäänud samale tasemele kui eelmisel aastal.
- **Helistamiseks peatab sõiduki** 76% telefoni kasutavatest sõidukijuhtidest (sagedamini üle 50-aastased), 42% nõustuvad selle väitega täielikult. Ometigi on vastavalt käituvate osakaal jäänud eelmise aastaga võrreldes samale tasemele.
- **Telefoni kasutamisest on sõiduki juhtimise ajal valmis loobuma 67% sõidukijuhtidest**, selle väitega nõustujate osakaal on ainsana aastaga oluliselt kahanenud (-6%; sagedamini naised ja üle 65-aastased). Samas on suurenenud nende osakaal, kes nõustuvad, et nende jaoks on **oluline olla kogu aeg telefoni teel kättesaadav** (+5%; sagedamini mehed, 35-49-aastased ja muukeelne elanikkond).
- Väited, mille puhul on sellega nõustajaid vähem kui mitte-nõustujad on:
  - ainuüksi telefoni helina kuulmine viib mu tähelepanu liikluselt kõrvale (38% vs 61%, sagedamini nõustuvad muukeelsed);
  - Telefoni kasutamine ei sega ühelgi viisil minu sõiduki juhtimist (32% vs 66%);
  - Telefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal on täiesti aktsepteeritav (17% vs 79%);
  - Sõidukit juhtides on hea kasutada aega telefoni teel asjade ajamiseks (17% vs 80%; sagedamini nõustuvad 35-49-aastased);
  - Huvitavast õnnetuspaigast möödumisel teeksin sellest pilti (9% vs 90%).

Mobiiltelefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal

Hoiakud mobiiltelefoni kasutamise osas sõiduki juhtimise ajal, %

n=telefoni kasutavad sõidukijuhid

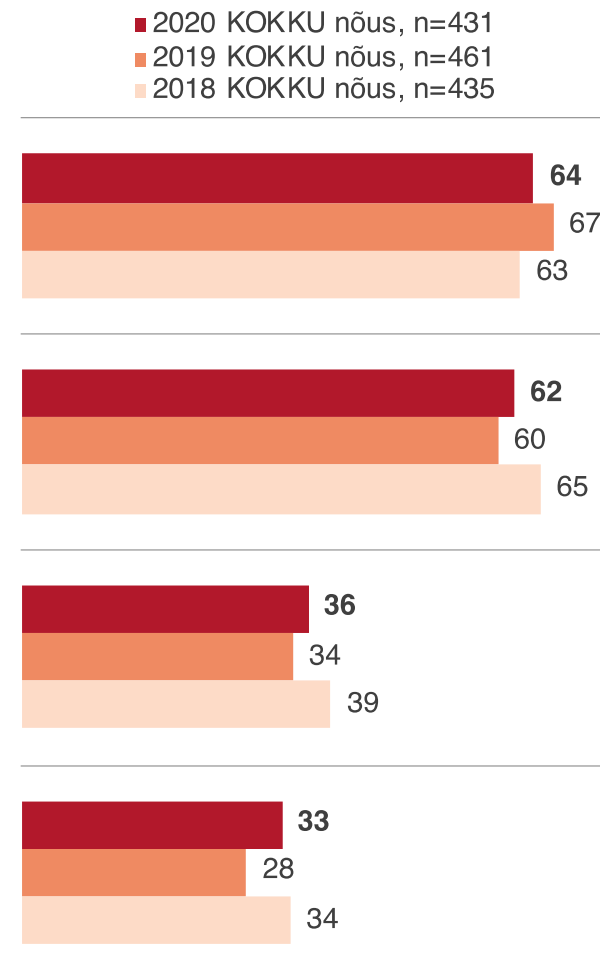
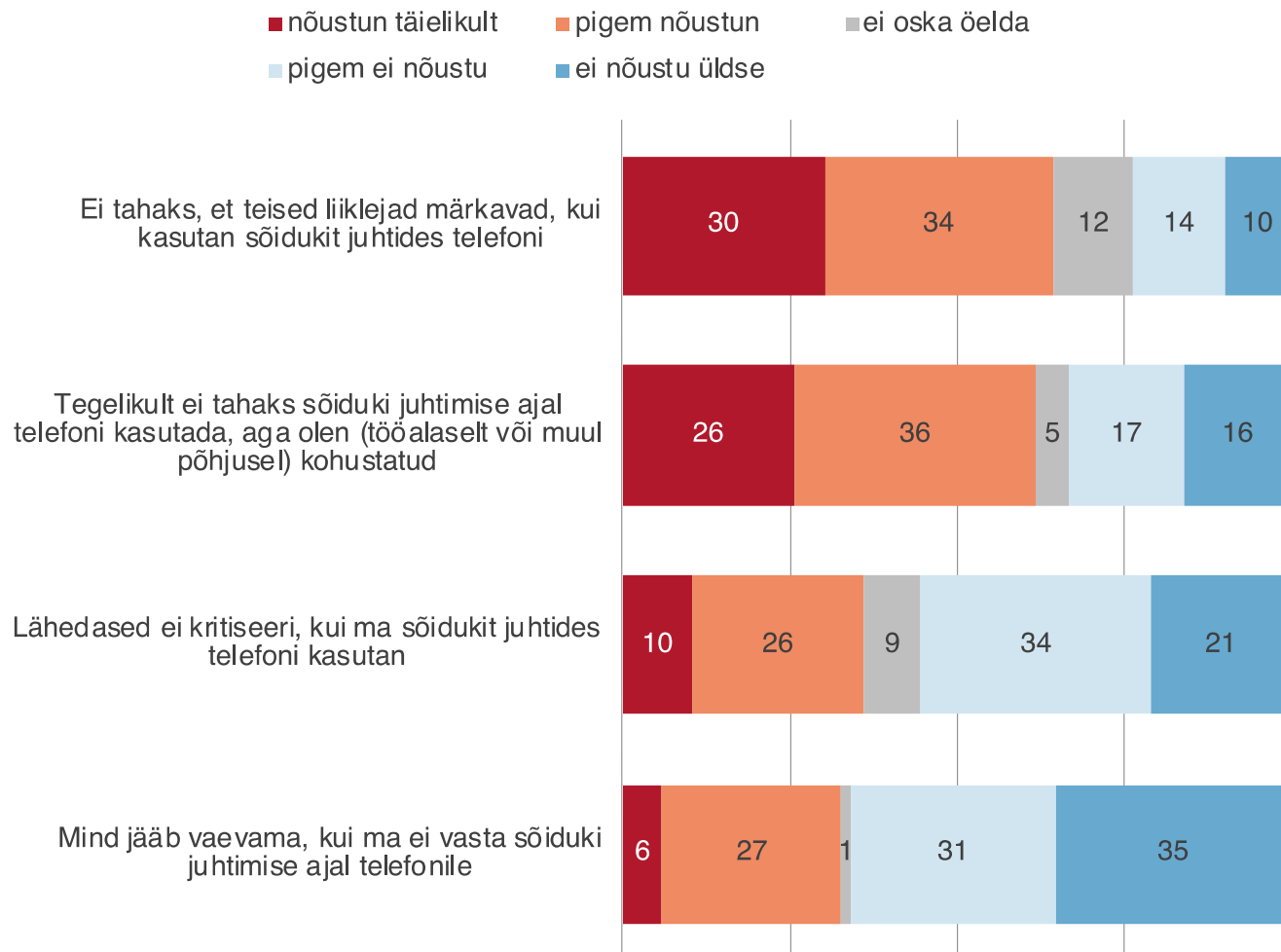
Mobiiltelefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal

Tajutav sotsiaalne surve mobiiltelefoni kasutamise osas sõiduki juhtimise ajal (Slaid 26)

- Hinnates nõustumist erinevate sõidukiroolis mobiiltelefoni kasutamist puudutavate väidetega selgitati välja sõidukijuhtide üldine nägemus ka tajutavast sotsiaalsest survest mobiiltelefoni kasutamisest sõidu ajal.
- Lausa 64% sõidukijuhtidest tunnistab, et nad **tegelikult ei tahaks sõiduki juhtimise ajal telefoni kasutada**, kuid nad on kohustatud (sagedamini üle 65-aastased ja töösõite tegevad sõidukijuhid).
- 62% sõidukijuhtidest **ei tahaks, et teised liiklejad märkaks, et nad sõidukit juhtides telefoni kasutavad** (sagedamini üle 65-aastased), samas kui 1/3 sõidukijuhtide **lähedased ei kritiseeri neid, kui nad seda tegema sattuvad**.
- Sõidukijuhte, keda **jääb vaevama, kui nad sõiduki juhtimise ajal telefonile ei vasta** on ligikaudu kolmandik.
- Kõikide vaadeldavate väidetega nõustujate osakaalud on üsna samal tasemel kui eelmistel aastatel.

Mobiiltelefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal

Tajutav sotsiaalne surve mobiiltelefoni kasutamise osas sõiduki juhtimise ajal, %

Mobiiltelefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal

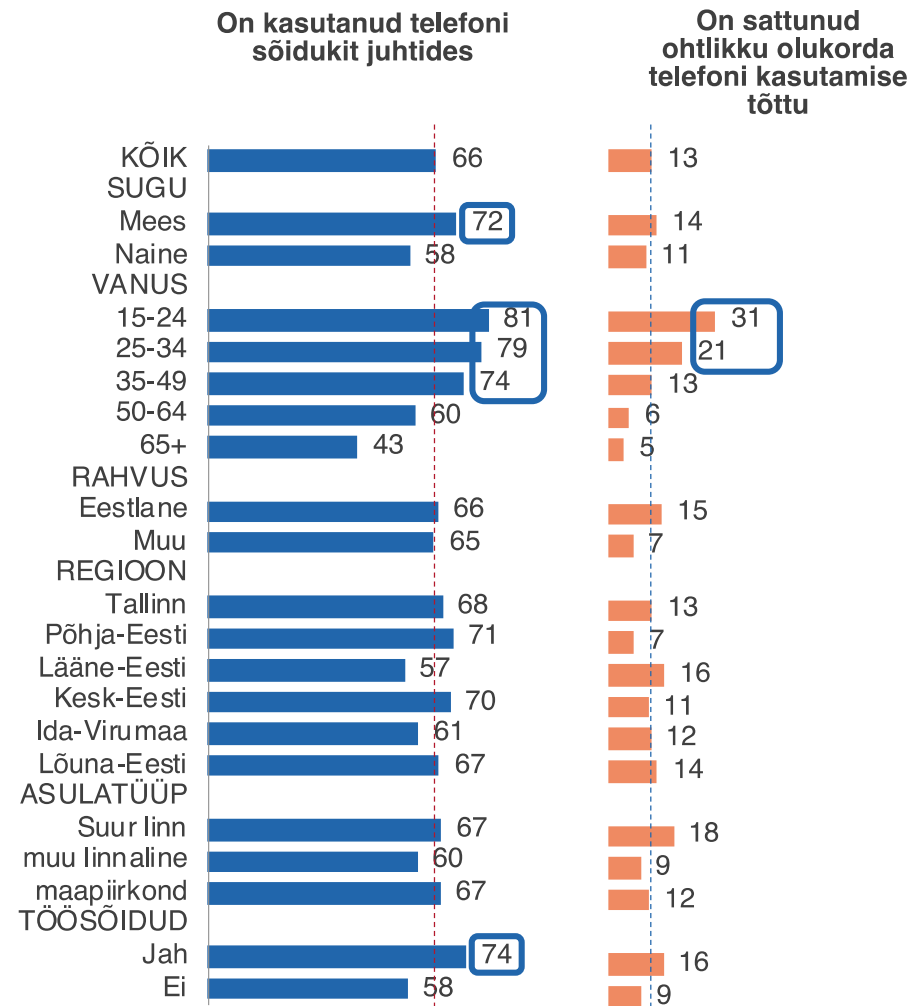
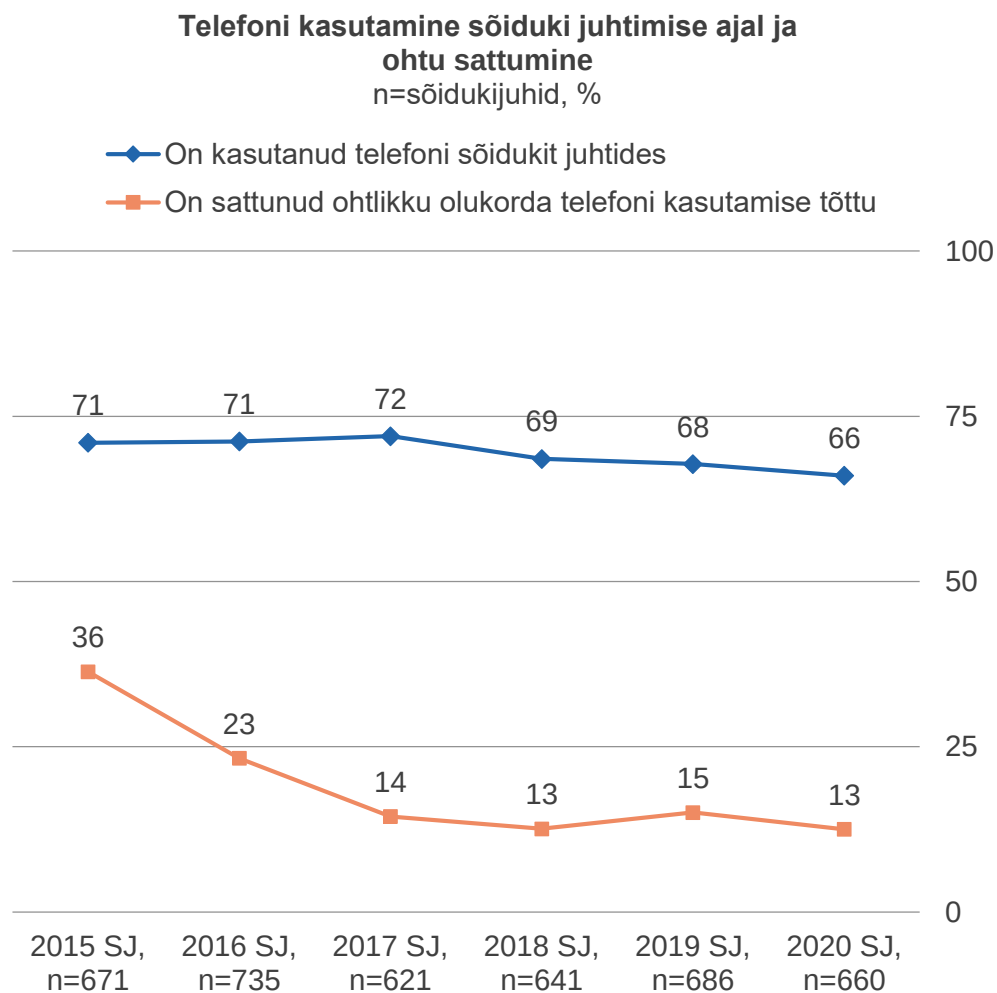
Liiklusohthlikkesse olukordadesse sattumine sõidukit juhtides mobiiltelefoni kasutamise tõttu

(Slaidid 28-30)

- Sõiduki juhtimise ajal telefoni kasutamise tõttu on liiklusohthlikku olukorda sattunud 13% sõidukijuhtidest, s.o 90 500 ± 18 300 inimest; sagedamini kuni 34-aastaselt ja eestlased (Slaid 28). Viimasel neljal aastal on see näitaja püsinud üsna samal tasemel (Slaid 28).
- Iga sõiduki juhtimise ajal telefoni kasutamise tõttu liiklusohthlikku olukorda sattunud sõidukijuht nimetas keskmiselt 2 erinevat ohuolukorda (Slaid 29).
- Levinuimaks liiklusohthliku olukorra tekitajaks mobiiltelefoni kasutamisel sõiduki juhtimise ajal on olnud **hetkeline tähelepanu hajumine liikluselt** (58%) kui ka **sõidurajalt kõrvale kaldumine** (44%).
- Mobiiltelefoni kasutamisest tingitud ohthliku olukorrana mainis 25% äkkpidurdust ja 32% kiiruse märkamatu langemist. Muid olukordi on esinenud oluliselt vähem.
- Võrreldes varasemate uuringutega on liiklusohthlikud olukorrad harvemini tingitud äkilisest pidurdamisest kui ka sõidurajalt kõrvale kaldumisest.
- Iga sõiduki juhtimise ajal telefoni kasutamise tõttu liiklusohthlikku olukorda sattunud sõidukijuht nimetas keskmiselt 1,8 erinevat viisi, kuidas ta sel hetkel telefoni kasutas (Slaid 29).
- Valdavalt on sõiduki juhtimise ajal liiklusohthlikku olukorda sattunud **navigaatori vaatamise, kõne vastuvõtmise või telefoniga rääkimise pärast**, muid tegevusi nimetati juba vähesemate vastajate poolt.
- Aastatega on vähenenud numbri valimisest, telefoni otsimisest ja sõnumi kirjutamisest tingitud liiklusohthlikud olukorrad, kõik muud liiklusohthlikku olukorda tekitavad tegevused on jäänud enam-vähem samale tasemele.

Mobiiltelefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal

Liiklusohklikkesse olukordadesse sattumine sõidukit juhtides telefoni kasutamise tõttu – taust, %

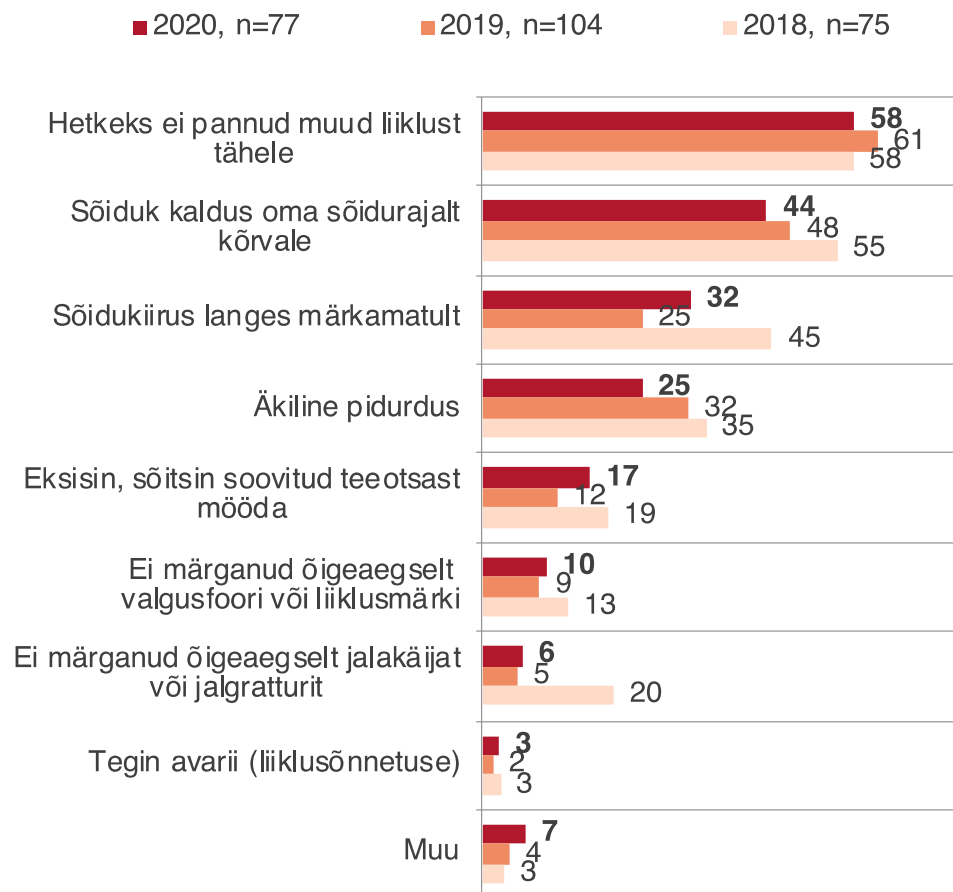

Mobiiltelefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal

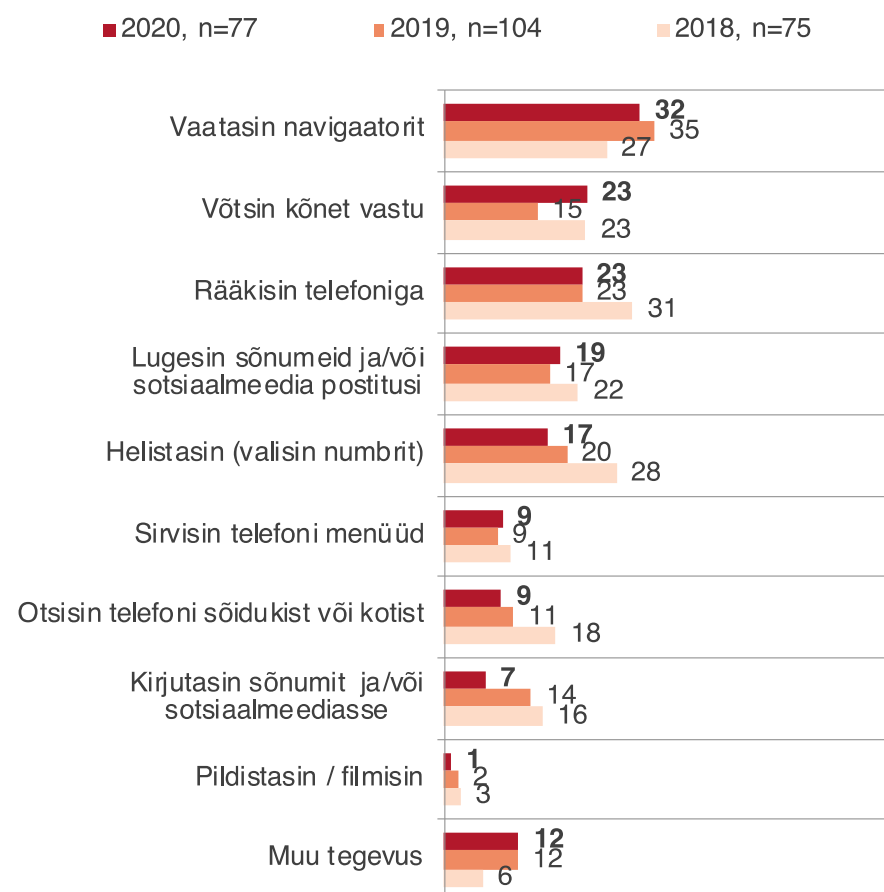
Liiklusohtlikkesse olukordadesse sattumine sõidukit juhtides mobiiltelefoni kasutamise tõttu, %

n= on sattunud liiklusohtlikku olukorda telefoni kasutamise tõttu sõiduki juhtimise ajal

Liiklusohtlik olukord

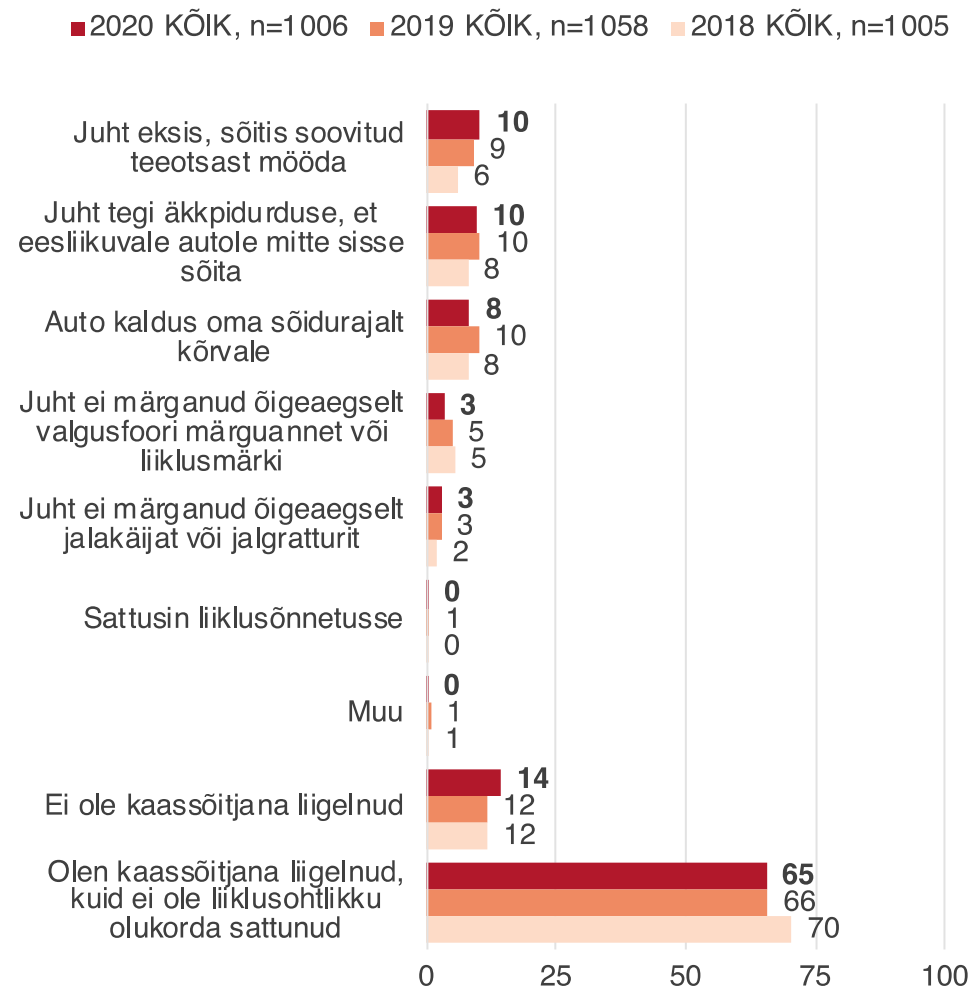
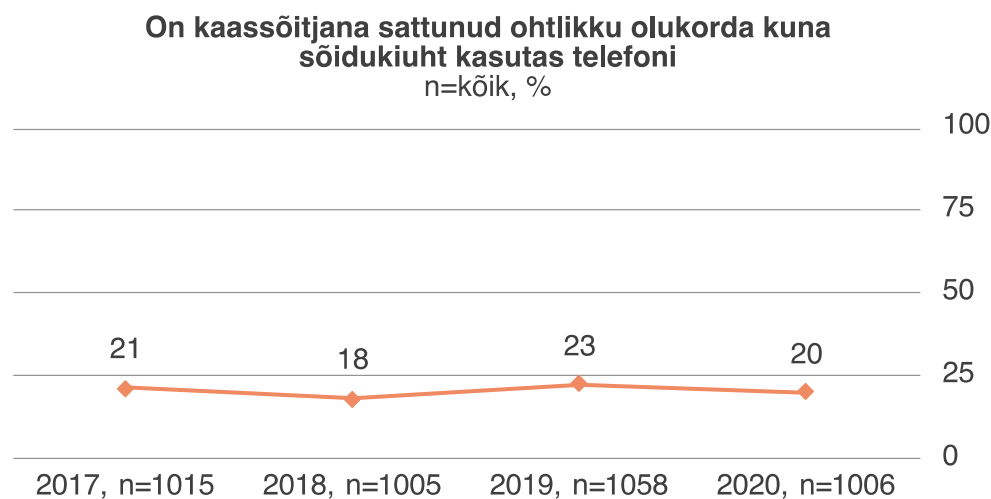
Liiklusohtliku olukorra põhjus

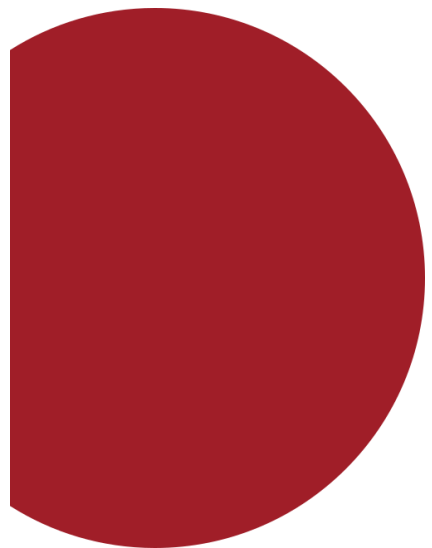

Mobiiltelefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal

Liiklusohlikesse olukordadesse sattumine kaassõitjana sõidukijuhi mobiiltelefoni kasutamise tõttu, %

- Liiklusohlikesse olukordadesse on sattunud kaassõitjana sõidukijuhi mobiiltelefoni kasutamise tõttu 20% Eesti üle 14-aastast elanikku, s.o 223 900 ± 27 400 inimest.
- Levinumateks liiklusohlikeks olukordadeks on olnud äkkpidurdus, teeotsast mööda sõitmine ja sõidurajalt kõrvale kaldumine (nimetati pea kümnendiku poolt).
- Liiklusõnnetusse on kaassõitjana sattunud 0,3% Eesti üle 14-aastast elanikku, s.o kuni 7 000 inimest.

Sõiduki juhtimine väsimusseisundis

Sõiduki juhtimine väsimusseisundis

Sõiduki juhtimine väsimusseisundis (Slaidid 33-34)

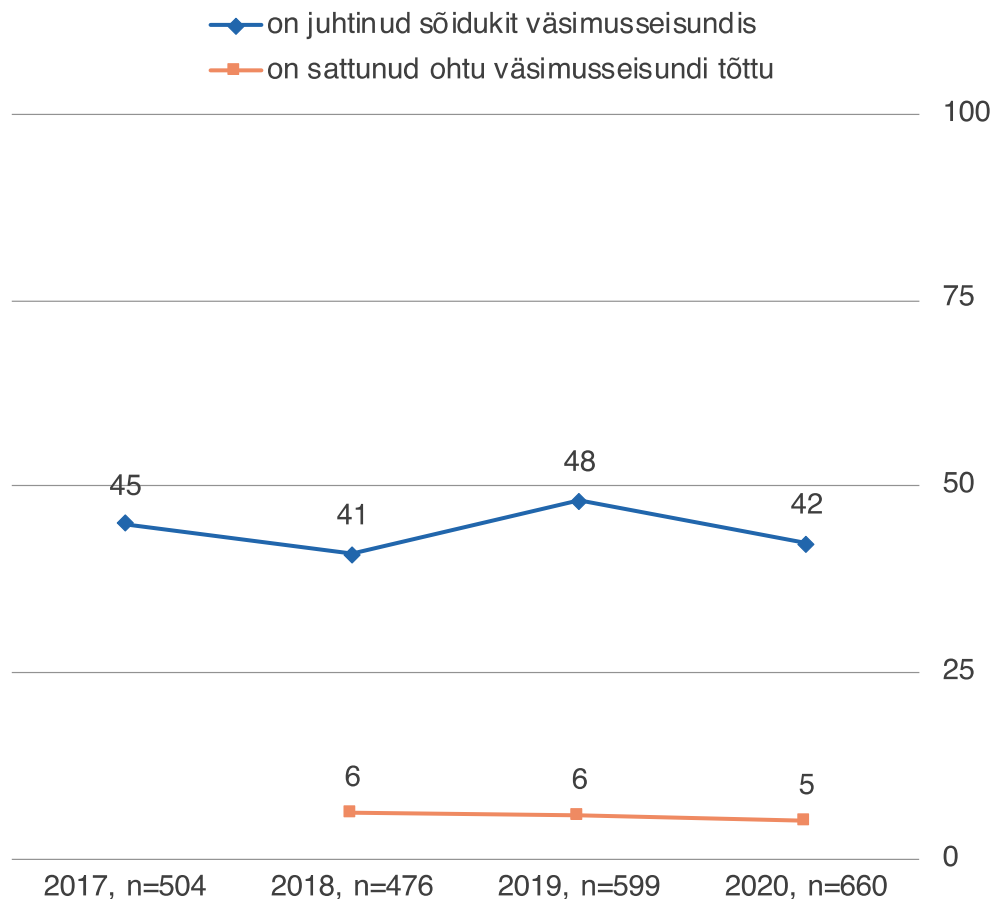
- Viimase 12 kuu jooksul on väsimusseisundis sõidukit juhtinud 42% sõidukijuhtidest, s.o $305\,700 \pm 27\,300$ sõidukijuhti; see on -6% vähem kui eelmisel aastal (Slaid 33).
- Väsimusseisundis on sõitnud sagedamini kuni 49-aastased, tallinlased, suuremate linnade elanikud, samuti töösõite tegevad (Slaid 33) ja aastas üle 10 000 kilometraažiga juhid.
- Väsimusseisundis sõidukit juhtinud sõidukijuhid on juhtinud sõidukit peamiselt seetõttu, et **nad ei tundnud sõitma asudes end väsinuna** (39%; sagedamini eestlased) või **töö iseloom tingib** (28%, sagedamini 50-64-aastased, muukeelsed, töösõite tegevad sõidukijuhid (36%)), neljandik on kiirustanud sihtkohta jõudmisega (Slaid 34).
- Viimase 12 kuu jooksul on väsimusseisundi tõttu liiklusohtlikku olukorda sattunud 5% sõidukijuhtidest, s.o $35\,900 \pm 12\,000$ sõidukijuhti; see on veidi vähem kui eelmistel aastatel (Slaid 33).
- Peamine viis liiklusohtlikku olukorda sattumiseks on olnud, et sõiduk **kaldus sõidurajalt kõrvale** või oli vaja teha **äkkpidurdust** ja neljandik ei mäletanud mõningast osa teekonnast (Slaid 34).
- Avarii on väsimusseisundi tõttu teinud 0,3% sõidukijuhtidest, s.o kuni 5 500 sõidukijuhti.

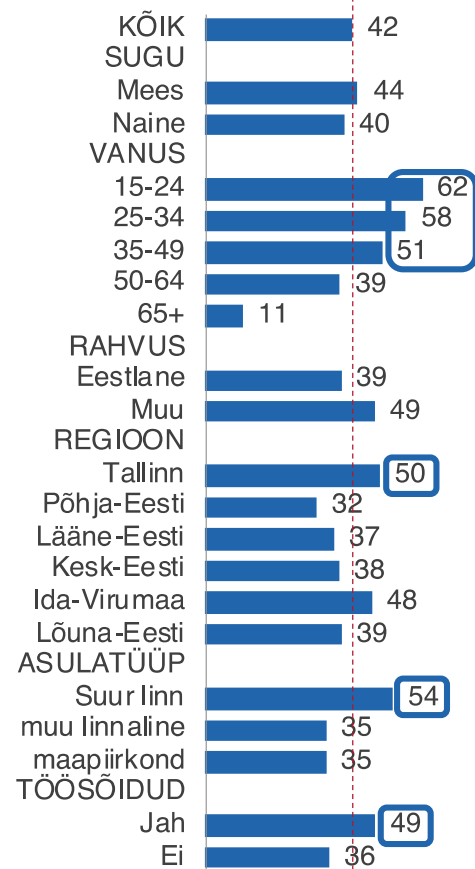
Sõiduki juhtimine väsimusseisundis

Sõiduki juhtimine väsimusseisundis ja liiklusohtlikku olukorda sattumine

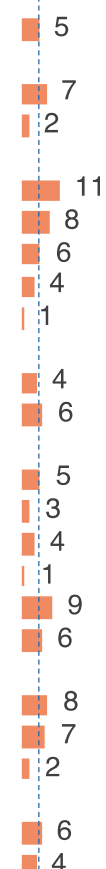
Väsimusseisundis juhtimine ja ohtu sattumine
n=sõidukijuhid, %

On juhtinud sõidukit
väsimusseisundis

On sattunud ohtu
väsimusseisundi
tõttu

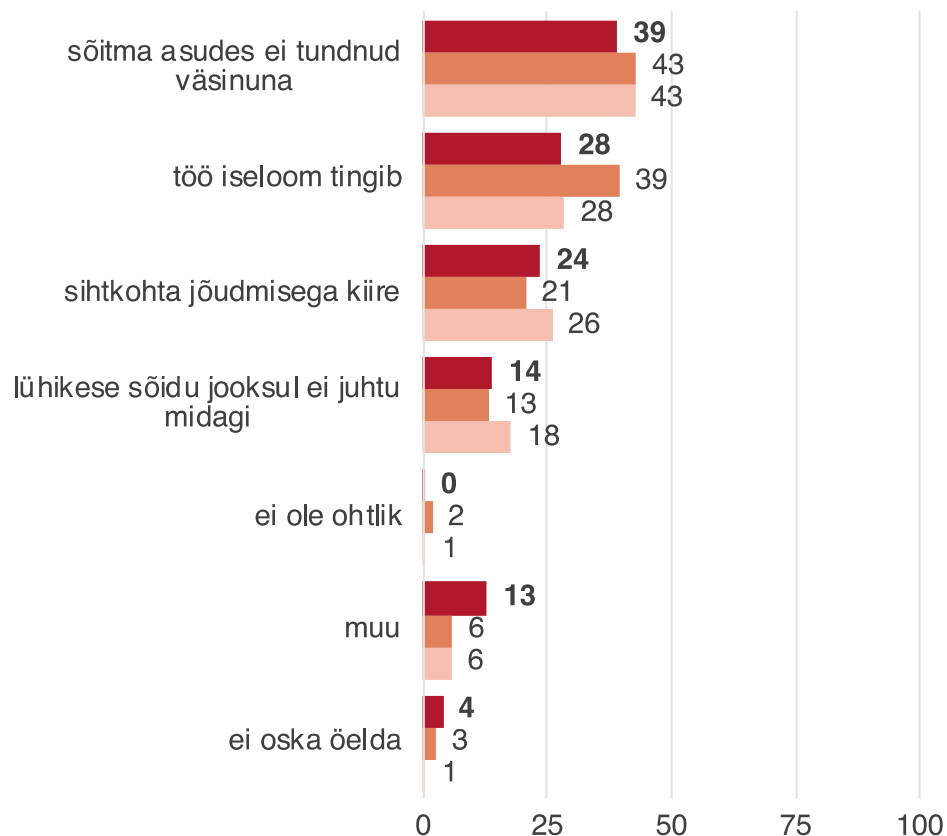
Sõiduki juhtimine väsimusseisundis

Väsimusseisundis sõiduki juhtimise ja liiklusohtlikku olukorda sattumise põhjused

Väsimusseisundis sõiduki juhtimise põhjused

n=on juhtinud sõidukit väsimusseisundis, %

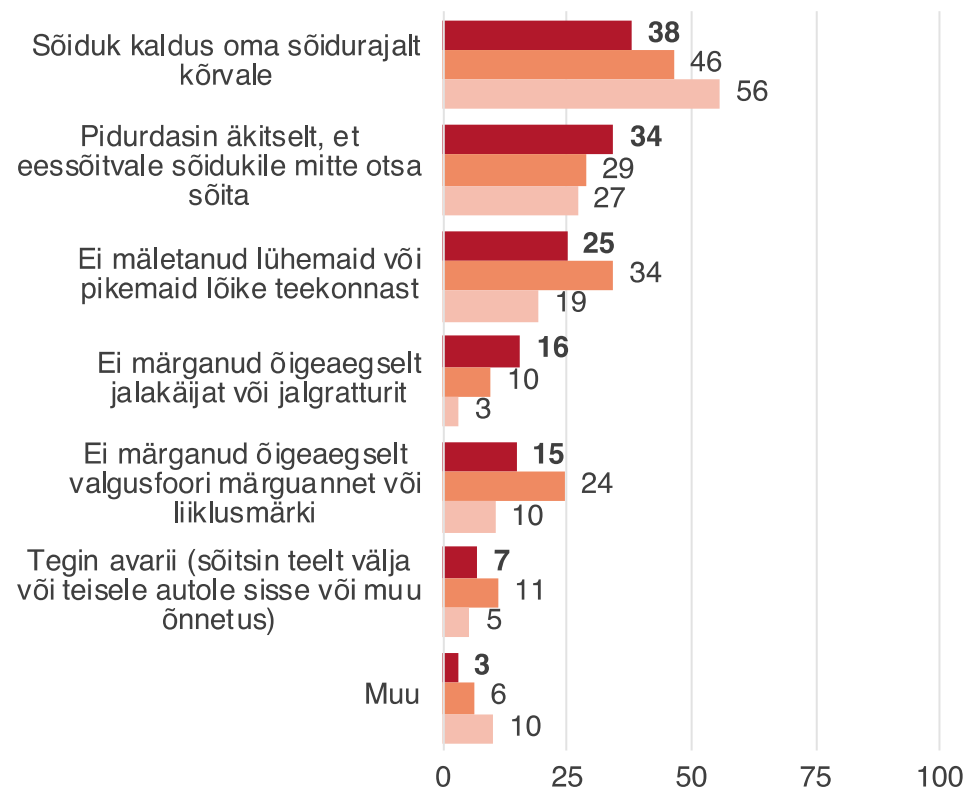
■ 2020, n=269 ■ 2019, n=289 ■ 2018, n=195

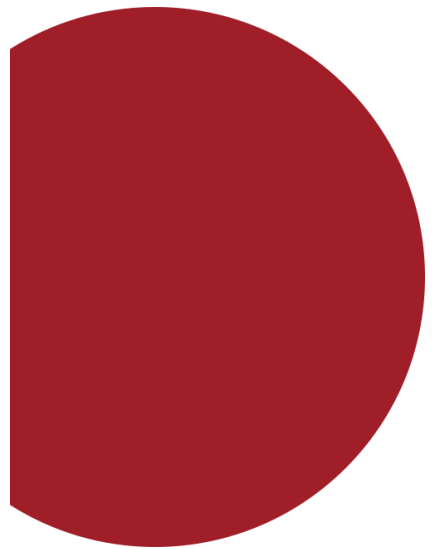

Liiklusohtlikku olukorda sattumise põhjused

n=on sattunud liiklusohtlikku olukorda väsimusseisundis sõiduki juhtimise tõttu, %

■ 2020, n=31 ■ 2019, n=32 ■ 2018, n=29

**Tähelepanu hajutamise
ennetamisele suunatud
liiklusohutuskampaania**

Kampaania

Kampaania märkamine (Slaid 37)

- Käesoleval aastal on arvatavalt märganud (spontaanne märkamine) tähelepanu hajutamise ennetamisele suunatud liiklusohutuskampaaniat „Kui juhid, siis juhi” 68% Eesti üle 14-aastasest elanikkonnast, s.o 745 200 ± 31 900 inimest, mootorsõidukijuhtide seas on vastav näitaja 71%. Mõlemas sihtgrupis on näitaja samal tasemel kui eelmisel kahel aastal (Slaid 37).
- Kampaaniat on spontaanselt keskmisest enam märganud 15-34-aastased (75-76%), eestlased (73%), maapiirkondade (73%) ja töösõite tegevad (74%) sõidukijuhid; samuti juhid, kes kasutavad sõidukit juhtides telefoni (75%) ja on seetõttu sattunud liiklusohutlikku olukorda (79%).
- Aidatud kujul on käesoleval aastal kampaania „Kui juhid, siis juhi”:
  - **videoklippi** näinud 40% elanikkonnast, s.o 444 000 ± 33 400 inimest, sõidukijuhtide seas on näitaja 41%;
  - **audioklippi** kuulnud 43% elanikkonnast, s.o 479 100 ± 33 800 inimest, sõidukijuhtide seas on näitaja 49%;
  - **postreid** näinud 55% elanikkonnast, s.o 601 500 ± 33 900 inimest, sõidukijuhtide seas on näitaja samuti 55%;
  - **Maanteeameti vastavat kampaanialehte** on külastanud 6% elanikkonnast, s.o 63 500 ± 15 900 inimest, sõidukijuhtide seas on näitaja samuti 6%.
- Kõikides kanalites on vastavat kampaaniat märganud sagedamini kuni 34-aastased ja eestlased, maapiirkondade elanikud samuti töösõite tegevad sõidukijuhid (v.a Maanteeameti kampaanialeht); harvemini muukeelsed ja Ida-Virumaa elanikud (v.a postrid).
- Arvestades kokkupuudet kõikide eelnimetatud kampaania osadega, on kampaaniat aidatult ehk ühel või teisel moel tähele pannud 78% elanikkonnast ja 80% sõidukijuhtidest, sagedamin autoroolis telefoni kasutavad sõidukijuhid (84%) ja 15-34-aastased (84-85%) elanikud, harvemini seevastu üle 65-aastased (71%), muukeelsed (71%) ja Ida-Virumaa (66%) elanikud.

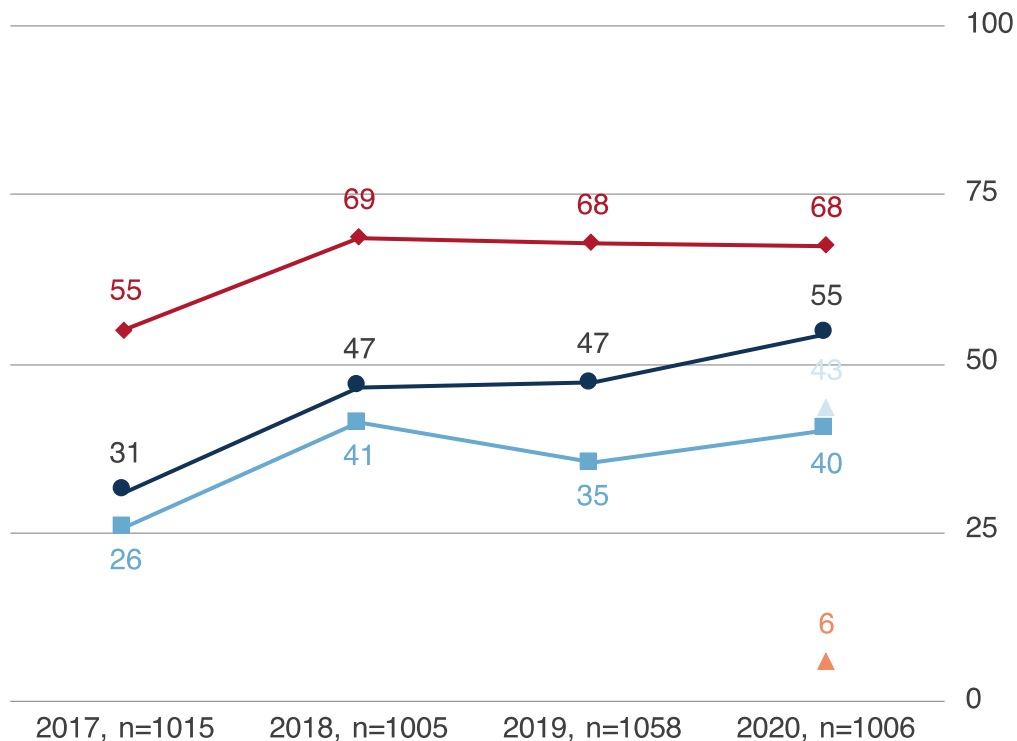
Kampaania

Kampaania märkamine, %

Kampaania märkamine

n=kõik

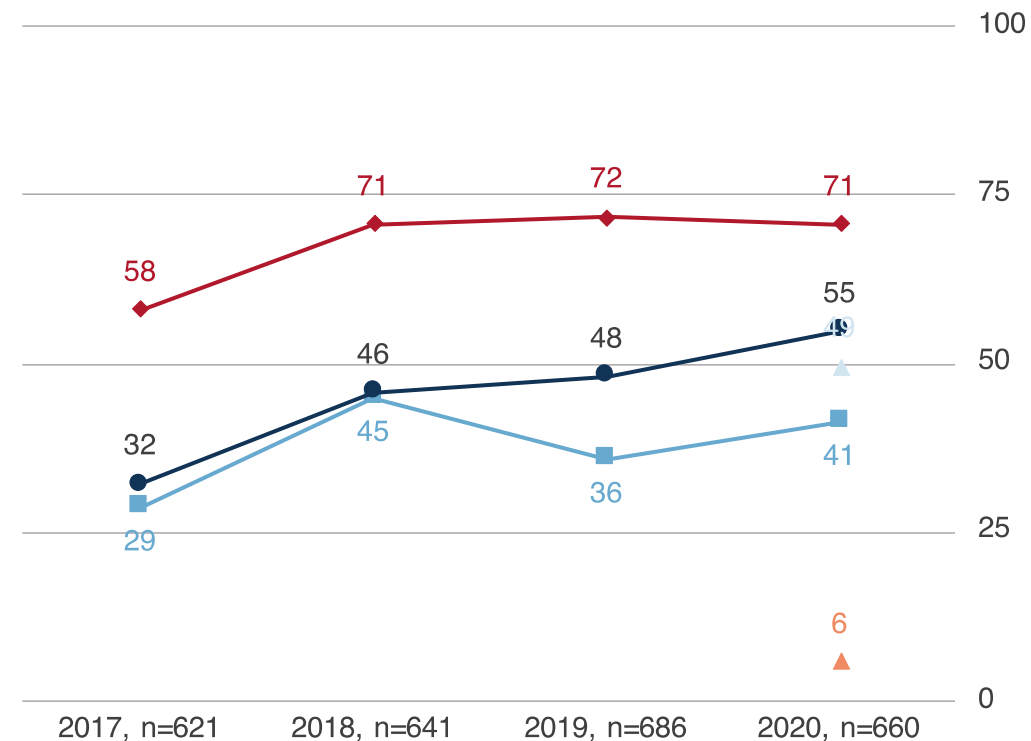
- spontaanne märkamine
- märkanud videoklippi
- kuulnud audioklippi
- märkanud plakatit
- külastanud MNT kampaanialehte

Kampaania märkamine

n=sõidukijuhid

- spontaanne märkamine
- märkanud videoklippi
- kuulnud audioklippi
- märkanud plakatit
- külastanud MNT kampaanialehte

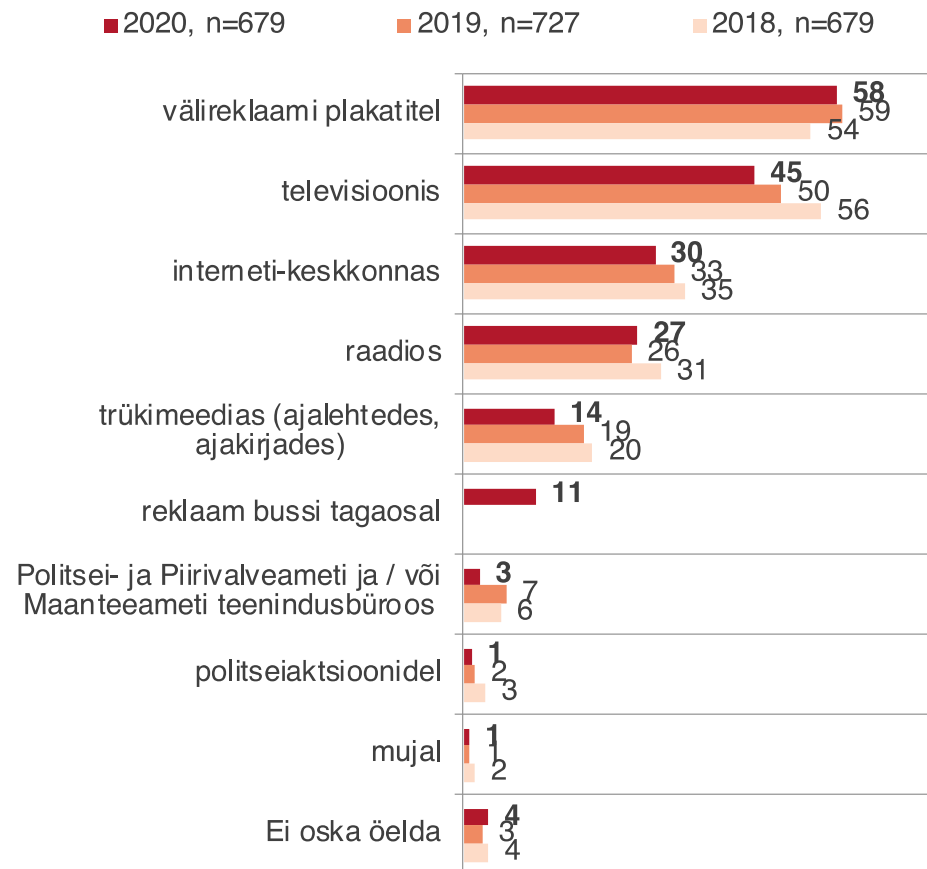

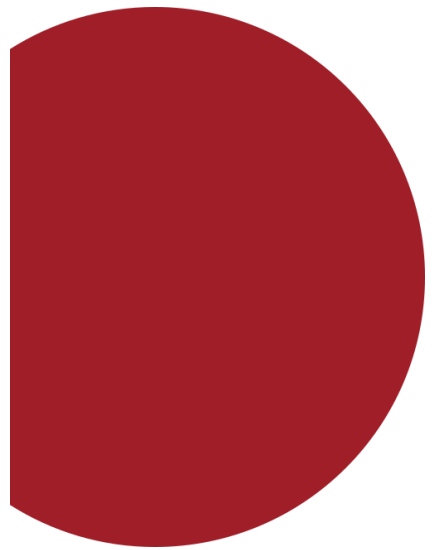
Kampaania

Kampaania spontaanse märkamise kanal, %

- Kampaaniat on kõige enam arvatud märgatud olevat **välireklaami plakatitel** - sagedamini kuni 34-aastased ja tallinlased;
- Pea pooled on kampaaniat märganud **televisioonis** - sagedamini üle 65-aastased, eestikeelsed ja maapiirkondade elanikud.
- Pea kolmandik on märganud kampaaniat **internetikeskkonnas** - sagedamini kuni 34-aastased ja maapiirkondade elanikud.
- Neljandik on kampaaniaga kokku puutunud **raadio** vahendusel - sagedamini maapiirkondade elanikud.
- Iga viienda kampaania märkajani on see jõudnud **trükimeedia** vahendusel - sagedamini üle 65-aastaste ja eestikeelse elanikkonna puhul.
- Muudest kanalitest on vastavat kampaaniat märgatud juba oluliselt vähesemad.
- Arvatav kokkupuude kampaaniaga on aja jooksul vähenenud televisiooni vahendusel, muudes kanalites jäänud aga üsna samale tasemele.

Kampania spontaanse märkamise kanal
n=spontaansed kampaania märkajad

Ankeet

Ankeet

T1. Kas Teil on mootorsõiduki juhiluba?

- 1) Jah
- 2) Ei

T3. Kui suur on olnud Teie viimase 12 kuu kilometraaž mootorsõidukijuhina?

- 1) Ei ole juhtinud mootorsõidukit viimase 12 kuu jooksul
- 2) 1 - 5 000km
- 3) 5 001 - 10 000 km
- 4) 10 001 - 15 000 km
- 5) 15 001 - 20 000 km
- 6) üle 20 000 km
- 7) Ei oska öelda

SÕIDUKIJUHID (T1=1 ja T2=2-7)

T2. Mis kategooria mootorsõiduki juhtimisõigus Teil on?

VÕIB MITU VASTUST!

- 1) A – kategooria (mootorrattas)
- 2) B – kategooria (sõiduauto)
- 3) C – kategooria (veoauto)
- 4) D – kategooria (buss)
- 5) muu kategooria (näiteks mopeed)
- 6) Ei oska öelda

T4. Kui pikk on Teie sõidukijuhi staaž (aastates)?

- 1) Alla 5 aasta
- 2) 6 - 10 aastat
- 3) 11 - 20 aastat
- 4) 21 - 40 aastat
- 5) Üle 40 aastat
- 6) Ei oska öelda

T5. Kas Te olete teinud viimase 12 kuu jooksul sõidukijuhina töösõite (kas siis isikliku autoga või tööautoga)?

- 1) Jah
- 2) Ei

T5=1

T6. Kui suur on olnud Teie viimase 12 kuu kilometraaž sõidukijuhina töö või tööülesannete täitmisel?

- 1) 1 - 5 000km
- 2) 5 001 - 10 000 km
- 3) 10 001 - 15 000 km
- 4) 15 001 - 20 000 km
- 5) üle 20 000 km
- 6) Ei oska öelda

Ankeet

TÄHELEPANEMATUS LIIKLUSES

1. Milliste kõrvaliste tegevuste tõttu olete sattunud liiklusohtlikesse olukordadesse (s.h tähelepanu liikluselt on hajunud) või liiklusõnnetusse viimase 12 kuu jooksul sõidukit juhtides?

MITU VASTUST!

- 1) Telefoni kasutamine
- 2) Söömine, joomine
- 3) Suitsetamine
- 4) Lapsega (lastega) tegelemine
- 5) Navigatsiooniseadme kasutamine
- 6) Vestlus kaasõitja(te)ga
- 7) Raadiosaate, muusika kuulamine
- 8) CD vahetamine, raadiojaama otsimine
- 9) Meikimine, enese sättimist
- 10) Pildistamine, filmimine
- 11) Mõni muu tegevus
- 12) *Ei ole kõrvaliste tegevuste tõttu ohtlikku olukorda sattunud või midagi eelnimetatut teinud*

2. Kui tihti Te olete viimase 12 kuu jooksul kasutanud sõidukit juhtides telefoni?

- 1) Sageli
- 2) Mõnikord
- 3) Mitte kunagi

SÕIDUKIJUHID, KES KASUTAVAD SÕIDUKIT JUHTIDES TELEFONI (T1=1 ja T3=2-7, Q2=1 VÕI 2)

3. Kuivõrd Te kasutate sõidukit juhtides telefoni järgmisteks tegevusteks?

Mitte kunagi / Mõnikord / Sageli / Ei oska öelda

- 1) Vastate kõnede
- 2) Teete tööga seotud kõnesid
- 3) Helistate pereliikmetele
- 4) Helistate sõpradele ja tuttavatele
- 5) Loete sõnumeid ja/või sotsiaalmeedia postitusi
- 6) Kirjutate sõnumeid ja/või postitusi sotsiaalmeediasse
- 7) Loete uudiseid ja surfate internetis
- 8) Loete e-kirju
- 9) Pildistate ja filmitse

Q3=1-4

4. Kui tihti Te sõiduki juhtimise ajal ... ?

Mitte kunagi / Mõnikord / Sageli / Alati / Ei oska öelda

- 1) **hoiate telefoni rääkimise ajal käes või kõrva ääres**
- 2) **kasutate telefoniga rääkimiseks käed-vabad-seadet**

Ankeet

5. Kuivõrd nõustute järgmiste sõiduki juhtimise ajal telefoni kasutamise kohta käivate väidetega? Täielikult nõus / Pigem nõus / Pigem ei nõustu / Üldse ei nõustu / Ei oska öelda

- 1) Kui pean sõidu ajal helistama, peatan enne helistamist sõiduki turvalises kohas
- 2) Kasutan sõidukit juhtides telefoni turvalisemalt, kui juhid keskmiselt
- 3) Oskan hinnata, millal on ohutu sõidukit juhtides telefoni kasutada
- 4) Tegelikult ei tahaks sõiduki juhtimise ajal telefoni kasutada, aga olen (tööalaselt või muul põhjusel) kohustatud
- 5) Ei tahaks, et teised liiklejad märkavad, kui kasutan sõidukit juhtides telefoni
- 6) Kasutan sõidukit juhtides telefoni nii vähe kui võimalik
- 7) Sõidukit juhtides on hea kasutada aega telefoni teel asjade ajamiseks
- 8) Minu jaoks on oluline olla kogu aeg telefoni teel kättesaadav
- 9) Lähedased ei kritiseeri, kui ma sõidukit juhtides telefoni kasutan
- 10) Mind jääb vaevama, kui ma ei vasta sõiduki juhtimise ajal telefonile
- 11) Ainuüksi telefoni helina kuulmine viib mu tähelepanu liikluselt kõrvale
- 12) Telefoni kasutamine ei sega ühelgi viisil minu sõiduki juhtimist
- 13) Telefoni kasutamine sõiduki juhtimise ajal on täiesti aktsepteeritav
- 14) Olen valmis telefoni kasutamisest sõiduki juhtimise ajal loobuma
- 15) Huvitavast õnnetuspaigast möödumisel teeksin sellest pilti

SÕIDUKIJUHID, KES KASUTAVAD SÕIDUKIT JUHTIDES TELEFONI JA ON SATTUNUD SELLE TÕTTU LIIKLUSOHTLIKKU OLUKORDA (T1=1 ja T3=2-7, Q7=1 VÕI Q2=1 või 2 JA Q1=1)

6. Millistesse liiklusohtlikesse olukordadesse või liiklusõnnetusse Te olete viimase 12 kuu jooksul sõiduki juhtimise ajal telefoni kasutamise tõttu sattunud?

MITU VASTUST!

- 1) Hetkeks ei pannud muud liiklust tähele
- 2) Pidurdasin äkiliselt, et eessõitvale sõidukile mitte otsa sõita
- 3) Sõiduk kaldus oma sõidurajalt kõrvale
- 4) Ei märganud õigeaegselt jalakäijat või jalgratturit
- 5) Ei märganud õigeaegselt valgusfoori märguannet või liiklusmärki
- 6) Sõidukiirus langes märkamatuks
- 7) Eksisin, sõitsin soovitud teeotsast mööda
- 8) Tegin avarii (sõitsin teisele autole sisse või toimus muu liiklusõnnetus)
- 9) Muu, mis? _____

Ankeet

7. Kuidas Te liiklusohtlikku olukorda või liiklusõnnetusse sattumise hetkel telefoni kasutasite?

VÕIB OLLA MITU VASTUST

- 1) Rääkisin telefoniga
- 2) Helistasin (välisin numbrit)
- 3) Võtsin kõne vastu
- 4) Otsisin telefoni sõidukist või kotist
- 5) Sirvisin telefoni menüüd
- 6) Kirjutasin sõnumit ja/või sotsiaalmeediasse
- 7) Lugesin sõnumeid ja/või sotsiaalmeedia postitusi
- 8) Vaatasin navigaatorit
- 9) Pildistasin / filmisin
- 10) Muu tegevus

VÄSIMUSSEISUNDIS JUHTIMINE

SÕIDUKIJUHID (Q8-Q11 KUI T1=1 ja T3=2-7)

8. Kas Te olete viimase 12 kuu jooksul juhtinud sõidukit väsimusseisundis?

- 1) Jah
- 2) Ei
- 3) Ei oska öelda

Q8=1

9. Mis põhjustel Te olete juhtinud sõidukit väsimusseisundis?

VÕIB MITU VASTUST!

- 1) Väsimusseisundis juhtimine ei ole ohtlik
- 2) Sõitma asudes ei tundnud ennast väsinuna
- 3) Sõit oli lühike ning selle aja jooksul ei juhtu midagi
- 4) Sihtkohta jõudmisega oli kiire, mind oodati
- 5) Väsimusseisundis juhtimise tingib töö iseloom
- 6) Muu mis? _____
- 7) Ei oska öelda

Q8=1

10. Kas Te olete väsimusseisundis juhtides viimase 12 kuu jooksul sattunud liiklusohtlikusse olukorda?

- 1) Jah
- 2) Ei
- 3) Ei oska öelda

Q11 KUI Q10=1 (need kes on sattunud):

11. (SJ23A) Millistesse liiklusohtlikesse olukordadesse või liiklusõnnetusse olete viimase 12 kuu jooksul sattunud väsimusseisundis juhtimise tõttu?

VÕIB MITU VASTUST!

- 1) Ei mäletanud lühemaid või pikemaid löike teekonnast
- 2) Sõiduk kaldus oma sõidurajalt kõrvale
- 3) Pidurdasin äkitselt, et eessõitvale sõidukile mitte otsa sõita
- 4) Ei märganud õigeaegselt jalakäijat või jalgratturit
- 5) Ei märganud õigeaegselt valgusfoori märguannet või liiklusmärki
- 6) Tegin avarii (sõitsin teelt välja või teisele autole sisse või muu õnnetus)
- 7) Muu, mis? _____

Ankeet

KÕIK

12. Kuivõrd tõsiseks ohuks on Teie arvates allpool loetletud tegevused sõiduki juhtimisel?

Väga tõsine / Pigem tõsine / Pigem ei ole tõsine / Pole üldse tõsine / Ei oska öelda

- 1) Juhtimine alkoholi mõju all
- 2) Juhiloata juhtimine (juhtimisõigus puudub)
- 3) Punase tule alt läbisõit
- 4) Kiiruse ületamine rohkem kui 10 km/t
- 5) Turvavöö kinnitamata jätmine
- 6) Möödaskõit üle pidevjoone
- 7) Punase tulega tee ületamine
- 8) Liiga väike pikivahe eessõitjaga
- 9) Kiiruse ületamine kuni 10 km/t
- 10) Juhtimine väsinuna
- 11) Sõnumite ja/või sotsiaalmeedia postituste saatmine ja lugemine juhtimise ajal
- 12) Mobiiltelefoni kasutamine käed-vaba-seadmeta juhtimise ajal

13. Palun hinnake 5–sel skaalal, kus 1 = täiesti ohutu ja 5 = täiesti ohtlik, kui ohtlikuks peate autoroolis olles:

Skaala 1-5 kus 1=täiesti ohutu ... 5=väga ohtlik / EOO

- 1) mobiiltelefoniga rääkimist (telefonile vastamine ja kõne valimine)
- 2) mobiiltelefoniga sõnumite, postituste saatmist ja lugemist
- 3) söömist, joomist
- 4) suitsetamist
- 5) lapsega (lastega) tegelemist
- 6) navigatsiooniseadme kasutamist
- 7) elavat (tähelepanu tõmbavat) vestlust kaasõitja(te)ga
- 8) huvitava raadiosaate või valju muusika kuulamist
- 9) CD vahetamist, raadiojaama otsimist
- 10) Meikimist, enese sättimist
- 11) Pildistamist, filmimist

Ankeet

14. Kuivõrd nõustute järgmiste väidetega?

Nõustun täielikult / Pigem nõustun / Pigem ei nõustu / Ei nõustu üldse / Ei oska öelda

- 1) Oleks vaja rakendust, mis täielikult välistaks juhil sõidu ajal telefoni kasutamise (ei võimalda kõnet valida ega vastu võtta)
- 2) Juhtimise ajal telefoni ebaseadusliku kasutamise eest tuleks määrata senisest karmimaid karistusi
- 3) Juhtimise ajal ebaseaduslikult telefoni kasutanud juhid tuleks saata koostööle
- 4) Kaassõitjana palun kõrvaliste tegevustega tegeleva sõiduki juhil sõidule keskenduda

15. Millistesse liiklusohtlikesse olukordadesse olete viimase 12 kuu jooksul kaassõitjana sattunud kuna juht kasutas juhtimise ajal telefoni?

MÄRKIGE KÕIK SOBIVAD

- 1) Sattusin liiklusõnnetusse
- 2) Juht tegi äkkpidurduse, et eesliikuvale autole mitte sisse sõita
- 3) Auto kaldus oma sõidurajalt kõrvale
- 4) Juht ei märganud õigeaegselt jalakäijat või jalgratturit
- 5) Juht ei märganud õigeaegselt valgusfoori märguannet või liiklusmärki
- 6) Juht eksis, sõitis soovitud teeotsast mööda
- 7) Muu, mis? _____
- 8) *Ei ole kaassõitjana liigelnud*
- 9) *Olen kaassõitjana liigelnud, kuid ei ole liiklusohtlikku olukorda sattunud*

Ankeet

TÄHELEPANU HÄIRIVATEST TEGEVUSTEST HOIDUMISE KAMPAANIA MÄRKAMINE

16. Kas Te käesoleval aastal olete märganud tähelepanu häirivatest tegevustest hoidumisele suunatud liiklusohutuskampaaniat „Kui juhid, siis juhi“?

(vene keeles vastavalt “Если ты за рулем, то управляй”)

- 1) Jah
- 2) Ei
- 3) Ei oska öelda

Q16=1

17. Kus Te seda kampaaniat märkasite? Kas...

VÕIB MITU VASTUST!

- 1) televisioonis
- 2) raadios
- 3) trükimeedias (ajalehtedes, ajakirjades)
- 4) välireklaami plakatitel
- 5) interneti-keskkonnas
- 6) Reklaam bussi tagaosas
- 7) Politsei- ja Piirivalveameti ja / või Maanteeameti teenindusbüroos
- 8) politseiaktsioonidel
- 9) mujal (kus?) _____
- 10) ei oska öelda

18. Kas Te olete käesoleval aastal märganud järgmist kampaaniasõnumit? TELEKLIPP

- 1) jah
- 2) ei
- 3) ei oska öelda

19. Kas Te olete käesoleval aastal märganud järgmist kampaaniasõnumit? AUDIOKLIPP

- 1) jah
- 2) ei
- 3) ei oska öelda

20. Kas Te olete käesoleval aastal märganud järgmist kampaaniasõnumit? POSTER

- 1) jah
- 2) ei
- 3) ei oska öelda

21. Kas Te olete käesoleval aastal külastanud Maanteeameti „Kui juhid, siis juhi“ kampaanialehte internetis (<https://juhi.mnt.ee/kui-juhid-siis-juhi-1>)? SCREENSHOT LEHEST

- 1) jah
- 2) ei
- 3) ei oska öelda